

**TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
TARYBA**

**SPRENDIMAS
DĖL TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO 2014–2020 METŲ
PLANO PATVIRTINIMO**

2015 m. kovo 26 d. Nr. T1-70
Telšiai

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 31 punktu, 16 straipsnio 2 dalies 40 punktu, Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 28 straipsnio 3 dalimi, Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr. 519 „Dėl Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano patvirtinimo“, 6 punktu, Telšių rajono savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a:

1. Patvirtinti Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planą (pridedama).
2. Pripažinti netekusiu galios Telšių rajono savivaldybės tarybos 2007 m. rugsėjo 20 d. sprendimo T1-283 „Dėl Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių ir Telšių rajono 2006–2015 metų atliekų tvarkymo plano patvirtinimo“ 3 punktą su visais pakeitimais ir papildymais.
3. Nustatyti, kad šis sprendimas įsigalioja nuo 2015 m. balandžio 1 d.

Savivaldybės meras

Vytautas Kleiva

TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO 2014–
2020 METŲ PLANAS

TURINYS

1. IŽANGA	4
2. PAGRINDINĖS PRIELAIDOS IR BENDRIEJI DUOMENYS	5
2.1. STATISTINIAI DUOMENYS	5
2.2. MAKROEKONOMINIAI RODIKLIAI	6
3. ESAMOS ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA	7
3.1. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS ORGANIZAVIMAS	7
3.2. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS, NAUDOJAMA INFRASTRUKTŪRA	8
3.2.1 <i>Atliekų surinkimas ir transportavimas, komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra</i>	9
3.2.2 <i>Atliekų surinkimas šalinimas ir apdorojimas naudojant regioninę infrastruktūrą</i> 10	
3.3. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS FINANSAVIMAS	12
3.3.1 <i>Investicinių projektų įgyvendinimas</i>	12
3.3.2 <i>Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos</i>	14
3.3.3 <i>Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas administravimas</i> 15	
3.4. DUOMENYS APIE TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE SUSIDARANTI, NAUDOJAMA IR ŠALINAMA ATLIEKŲ KIEKĮ	19
3.4.1 <i>Susidarantys bei pašalinti komunalinių atliekų kiekiai</i>	19
3.4.2 <i>Pakuočių, pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų tvarkymas</i>	20
3.4.3 <i>Žaliųjų ir biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas</i>	21
3.4.4 <i>Statybos ir griovimo, elektros ir elektroninių atliekų tvarkymas</i>	22
3.5. ATLIEKŲ NAUDOJIMO (ISKAITANT NAUDOJIMO ENERGIJAI GAUTI ĮRENGINIUS) IR ŠALINIMO (SAVARTYŲ IR ATLIEKŲ DEGINIMO) ĮRENGINIŲ VIETOS PARINKIMO KRITERIJAI 23	
3.6. TELŠIŲ REGIONO NEPAVOJINGŲ ATLIEKŲ (JĖRUBAIČIŲ) SAVARTYNAS	23
3.7. INFORMACIJA APIE TELŠIŲ REGIONO SAVARTYŲ UŽDARYMĄ	23
3.8. VISUOMENĖS INFORMAVIMAS IR ŠVIETIMAS	24
3.9. ESAMOS SITUACIJOS APIBENDRINIMAS IR IŠVADOS	24
4. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMO PROGNOZĖS PLANUOJAMU LAIKOTARPIU (2014–2020 M.)	28
5. TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO TIKSLAI, ATSIŽVELGIANT Į VALSTYBINĮ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANĄ	29
6. TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS IR JŲ POVEIKIS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMAI	45
6.1. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS DALYVIŲ BENDRADARBIAVIMO VYSTYMAS	45
6.2. ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO ĮTAKA KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTAMS	45
6.3. KOMUNALINIŲ BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ ŠALINIMO SAVARTYNUOSE MAŽINIMO UŽDUOTYS IR PRIEMONĖS JOMS ĮGYVENDINTI	47
6.4. ANTRINIŲ ŽALIAVŲ, PAKUOČIŲ IR PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS, ŠIŲ ATLIEKŲ ŠALINIMO MAŽINIMO UŽDUOTYS IR PRIEMONĖS JOMS ĮGYVENDINTI	48
6.5. DIDELIŲ GABARITŲ, STATYBINIŲ BEI KT. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS, ŠIŲ ATLIEKŲ ŠALINIMO MAŽINIMO UŽDUOTYS IR PRIEMONĖS JOMS ĮGYVENDINTI	49
6.6. KITŲ PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMAS	50
6.7. VISUOMENĖS INFORMAVIMAS IR ŠVIETIMAS	50
6.8. TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKOMS UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ VERTINIMAS	52

<u>6.9. SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI</u>	53
---	----

1. ĮŽANGA

Komunalinių atliekų tvarkymo sistema – nuolatos besivystanti sistema. Šios sistemos vystymosi sąlygą užtikrina ES direktyvose nustatyti reikalavimai bei Valstybės mastu numatyti uždaviniai, priimti bei patvirtinti Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane ir skirti šiems reikalavimams įgyvendinti. Tokių reikalavimų, uždavinių nustatymas iš dalies užtikrina darnią sistemos plėtrą, tačiau kartu iškelia ir sudėtingus iššūkius atliekų tvarkymo sektorių reguliuojančioms bei šiuos uždavinius įgyvendinančioms organizacijoms. Šios organizacijos susiduria su iškeltų uždavinių įgyvendinimo sudėtingumo bei nuolatos kintančios – dinamiškos teisinės aplinkos keliamomis problemomis.

Siekiant tinkamai suplanuoti Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, išspręsti kylančias problemas bei įgyvendinti ES reglamentuotus uždavinius, kurie patvirtinti Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane (toliau – VATP) bei Telšių regiono atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane, prisitaikyti prie teisinės aplinkos ir užtikrinti tinkamą, tvarų komunalinių atliekų tvarkymą, savivaldybėje parengtas Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planas.

Pagrindinis Telšių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano tikslas – nustatyti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims. Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planas parengtas siekiant atnaujinti 2007 m. rugsėjo 20 d. Telšių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr.T1 – 283 patvirtintą Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2006-2015 m. planą.

Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planas parengtas pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo, 2010 m. gruodžio 16 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintų reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams bei visų aktualių atnaujinimų nuostatas.

Telšių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo planą 2014-2020 m. sudaro:

- Esamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos situacijos apžvalga ir vertinimas;
- Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir užduotys 2014-2020 metams;
- Atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas 2014-2020 metams;
- Komunalinių atliekų srautų susidarymo ir tvarkymo ateityje įvertinimas 2014-2020 metams ;
- Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas;
- Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai.

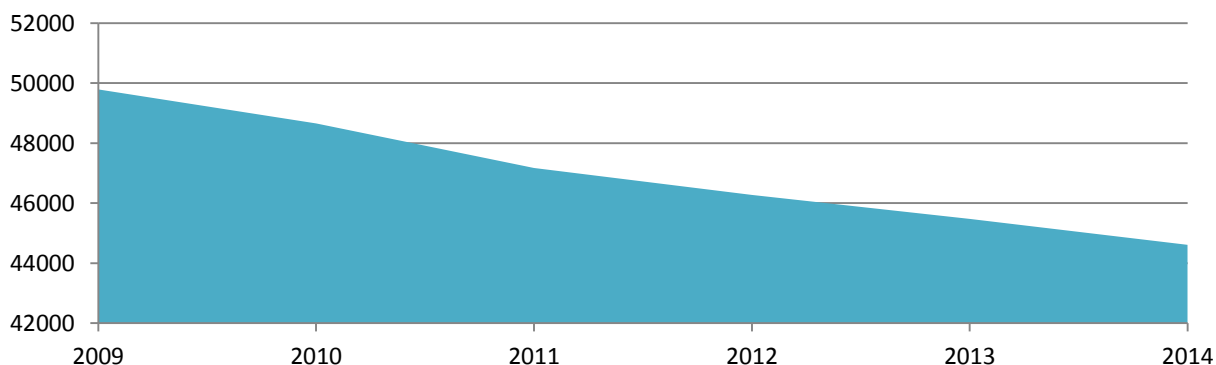
Parengtam Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planui, vadovaujantis LR Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 patvirtintame Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše numatyta tvarka, atliktas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV). Visuomenės informavimo procedūros atliktos vadovaujantis 2004 m. rugpjūčio 27 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-455 patvirtintu Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir

Europos Sąjungos valstybių narių informavimo aprašu bei jo 2010 m. gegužės 4 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-357 patvirtintu pakeitimu.

2. PAGRINDINĖS PRIELAUDOS IR BENDRIEJI DUOMENYS

2.1. Statistiniai duomenys

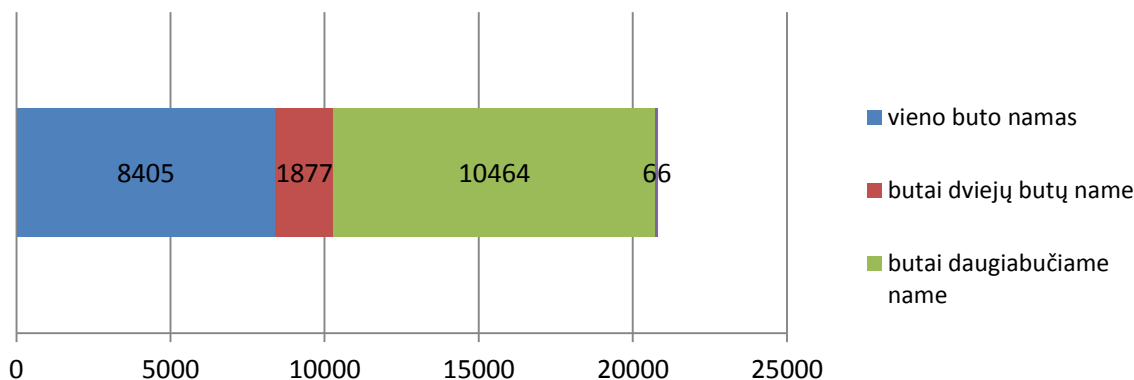
Telšių rajono savivaldybė yra Lietuvos šiaurės vakaruose. Telšių rajono savivaldybės teritoriją sudaro 2 miestai – Telšiai ir Varniai ir 11 miestelių – Eigirdžiai, Gadūnavas, Janapolė, Lauko Soda, Luokė, Nerimdaičiai, Nevarėnai, Pavandenė, Tryškiai, Ubiškė ir Žarėnai. Rajono savivaldybės centras – Telšiai. Statistikos departamento duomenimis Telšių rajono savivaldybės teritorijoje 2014 m. pradžioje gyveno 44 610 gyventojų. Gyventojų skaičiaus statistika savivaldybėje nuo 2009 m. pateikta žemiau esančiame paveiksle.

1 paveikslas. Gyventojų skaičius Telšių rajono savivaldybėje

Nuo 2009 m. iki 2014 m. Telšiuose gyventojų skaičius sumažėjo apie 10 proc. t.y. vidutiniškai apie 2 proc. per metus. Šie duomenys apie gyventojų skaičiaus kitimą toliau naudojami vertinant komunalinių atliekų susidarymą 2014-2020 m. laikotarpiui.

Registru centro duomenimis gyventojų pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietą savivaldybėje yra tolygus t.y. apylygė gyventojų dalis gyvena tiek butuose, tiek individualiuose namuose. Telšių rajono savivaldybėje 2013 m. iš viso įregistruota 20 812 būstų, iš kurių 10 282 – vieno, dviejų butų gyvenamieji namai, 10 464 – butai daugiabučiuose namuose bei 66 – kiti būstai.

2 paveikslas. Būstų pasiskirstymas Telšių rajono savivaldybėje

Gyvenamų pastatų struktūrą daugumoje atveju sudaro nedideli iki 5 aukštų daugiabučiai namai. Senesni pastatai miestų centruose yra dviejų, kartais trijų aukštų. Kaimo vietovėse dažniausiai gyvenama individualiuose namuose.

2.2. Makroekonominiai rodikliai

Makroekonominės prielaidos nustatytos remiantis Lietuvos banko makroekonominėmis prognozėmis.

1 lentelė. Makroekonominiai rodikliai 2013-2015 m. (procentais)

	2013	2014	2015
BVP augimas	3,30	3,30	3,60
Vidutinė metinė infliacija, procentais.	1,20	0,90	1,50
Darbo užmokesčio augimas, procentais	5,00	3,60	4,30
Palūkanų norma	5,25	5,25	5,25

Šaltinis: Lietuvos bankas

Atliekant skaičiavimus naudojamos Lietuvos banko realaus BVP, infliacijos, darbo jėgos brangimo kitimo prognozės. Palūkanų norma paremta vidutiniais Lietuvos banko duomenimis apie suteiktas naujas paskolas nefinansinėms korporacijoms ir namų ūkiams ir jų palūkanų normą (nuo 2013 m. 6 mėn. iki 2014 m. 6 mėn.).

3. ESAMOS ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA

3.1. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimas

Remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo nuostatomis pagrindinę atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkciją atlieka savivaldos institucija. Ji organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtinas savivaldybės teritorijoje susidarančioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, užtikrina tų sistemų funkcionavimą, organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą bei administruoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą.

Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimas apima komunalinių atliekų surinkimo, išvežimo, rūšiavimo, naudojimo, šalinimo ir apdorojimo paslaugas visiems savivaldybės teritorijose esantiems komunalinių atliekų turėtojams (fiziniams ir juridiniams asmenims).

Savivaldybės atliekų tvarkymo sistema turi užtikrinti kokybiškas atliekų tvarkymo paslaugas už mažiausią galimą kainą, viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą ir prieinamumą. Savivaldybė atsakinga už atliekų tvarkymo organizavimą įgyvendinant principą „teršėjas moka“, o visos lėšos, gautos už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas, naudojamos tik regioninei ir savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoms finansuoti.

Telšių rajono savivaldybė atliekų tvarkymo veikloje atlieka šias organizavimo funkcijas:

- Tvirtina savivaldybės atliekų tvarkymo planą bei taisykles;
- Tvirtina vietinės rinkliavos nuostatus ir nustato vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą;
- Kontroliuoja „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ veiklą savivaldybėje;
- Kontroliuoja, kaip gyventojai, įmonės ir organizacijos laikosi savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių.

Sėkmingam atliekų tvarkymo sistemos organizavimo užtikrinimui Telšių rajono savivaldybės taryba 2007 m. rugsėjo 20 d. sprendimu Nr. T1-283 patvirtino Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2006-2015 m. planą, kurį vėlesniu etapu patikslino. Patikslintas Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2006-2015 m. planas patvirtintas 2013 m. gruodžio 12 d. savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-442.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimas Telšių rajono savivaldybėje yra reglamentuotas 2007 m. rugsėjo 20 d. savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-283 patvirtintose atliekų tvarkymo taisyklėse.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų organizavimą Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo numatyta tvarka į komunalinių atliekų tvarkymo regioną įeinančios savivaldybės gali pavesti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui – vienos, kelių ar visų į komunalinių atliekų tvarkymo regioną įeinančių savivaldybių įsteigtam juridiniam asmeniui.

2003 metų gruodžio 30 d. Telšių rajono savivaldybė, kartu su kitomis į Telšių regioną įeinančiomis savivaldybėmis (Plungės, Mažeikių Rietavo) įsteigė uždarąją akcinę bendrovę „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ (toliau – TRATC), kurio pagrindinė funkcija įdiegti ir eksploatuoti regioninę atliekų tvarkymo sistemą, apimančią atliekų surinkimą, vežimą,

perdirbimą ir šalinimą visoje savivaldybių administruojamoje teritorijoje. 2007 m. gegužės 3 d. Telšių regiono savivaldybių bei TRATC sprendimu buvo sudaryta atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo ir eksploatavimo sutartis, kuria Telšių rajono savivaldybė pavedė TRATC sukurti ir eksploatuoti Telšių regioninę atliekų tvarkymo sistemą.

2 lentelė. TRATC akcinio kapitalo pasiskirstymas tarp regiono savivaldybių

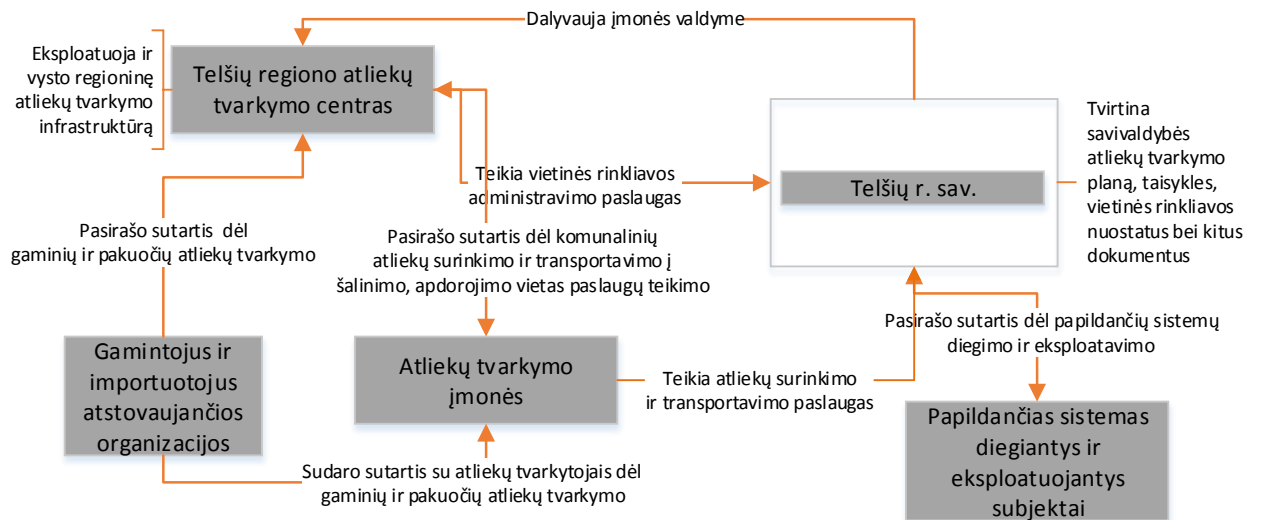
Bendrovės akcininkai	Akcinio kapitalo pasiskirstymas, proc.
Mažeikių r. sav.	37
Plungės r. sav.	25
Rietavo sav.	6
Telšių r. sav.	32

Šiuo metu Telšių rajono savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų tvarkymo sistemą administruoja ir organizuoja TRATC, vadovaujantis galiojančiais teisės aktais bei savivaldybės pavestomis funkcijomis. TRATC atsakingas už atliekų tvarkymo sistemos sukūrimą ir administravimą visoje Telšių regiono (kartu ir Telšių rajono savivaldybės) teritorijoje, komunalinių atliekų sąvartynų bei kitų atliekų tvarkymo objektų statybą, plėtimą ir modernizavimą, saugų jų eksploatavimą, sėkmingą atliekų tvarkymo sistemos įkūrimo ir plėtos projektų įgyvendinimą.

Telšių rajono savivaldybėje TRATC atlieka šias organizavimo funkcijas:

- Komunalinių atliekų tvarkymo viešųjų paslaugų teikimo;
- Visuomenės švietimas ir informavimas;
- Atliekų tvarkymo projektų ir kitų dokumentų projektų rengimo;
- Atliekų tvarkymo objektų eksploatacijos paslaugų pirkimo konkursų organizavimo;
- Sutarčių pasirašymo ir jų vykdymo kontrolės;
- Rinkliavos administravimo.

Komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo schema pateikiama paveiksle, esančiame žemiau.

3 paveikslas. Komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo schema

3.2. Komunalinių atliekų tvarkymas, naudojama infrastruktūra

Remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos – viešosios paslaugos, apimančios komunalinių atliekų surinkimą, vežimą, naudojimą, šalinimą, šių veiklų organizavimą, stebėseną, šalinimo vietų vėlesnę priežiūrą. Šiame skyriuje apžvelgiamos komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikiamos Telšiai rajono savivaldybėje bei tam naudojama infrastruktūra.

3.2.1 Atliekų surinkimas ir transportavimas, komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra

Remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu, komunalinių atliekų surinkimą savivaldybių teritorijose vykdo įmonės, sudariusios sutartis su vietos savivalda – savivaldybėmis arba savivaldybių kartu įsteigtu komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi.

Šiuo metu Telšiai rajono savivaldybėje komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas teikia UAB „Telšiai keliai“. Įmonė UAB „Telšiai keliai“ susikūrė 1990 m. reorganizavus ir privatizavus Telšiai savivaldybės paslaugų kompaniją.

UAB „Telšiai keliai“ tiesia, remontuoja ir prižiūri kelius, tiltus, miesto gatves. Įmonė turi patirtį, statant pėsčiųjų, dviračių takus, šaligatvius, automobilių stovėjimo aikšteles bei įrengiant inžinerines saugaus eismo priemones. Nors įmonės veikla orientuota daugiau į automobilių kelių sritį, įmonė sėkmingai vykdo ir elektrotechnikos (iki 1000V), aplinkotvarkos, bei atliekų tvarkymo darbus. Įmonės veiklos sritis apima komunalinių, pavojingų, stambiagabaričių atliekų, antrinių žaliavų, pakuotės atliekų bei statybos griovimo atliekų rinkimą, pervežimą, rūšiavimą ir saugojimą.

UAB „Telšiai keliai“ yra įdiegusi kokybės vadybos, aplinkos apsaugos, bei darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos sistemas, atitinkančias standartų LST ISO 9001:2008, LST ISO 14001:2005, OHSAS 18001:2007 reikalavimus.

UAB „Telšiai keliai“ užsiima komunalinių atliekų, antrinių žaliavų, įskaitant pakuotės atliekų, biologiškai skaidžių ir statybos bei griovimo atliekų surinkimu Telšiai ir Skuodo rajonų savivaldybėse. Šiuo metu UAB „Telšiai keliai“ Telšiai rajone aptarnauja 512 konteinerius antrinių žaliavų surinkimui, iš kurių 179 konteineriai yra skirti stiklo, 164 konteineriai plastiko ir 169 popieriaus ir kartono surinkimui.

Komunalinėms atliekoms surinkti Telšių mieste naudojami 1,1 m³ talpos 243 vnt., likusioje rajono teritorijoje 37 vnt. kolektyviniai konteineriai. Komunalinės atliekos iš Telšių miesto individualių namų surenkamos 120 litrų ir kitos talpos konteineriais (3 355 vnt.). Komunalinės atliekos iš Telšių rajono seniūnijų individualių namų surenkamos 0,12 m³–0,24 m³ litrų ir kitos talpos konteineriais (5 722 vnt.). Komunalinės atliekos iš Telšių rajono gyventojų, kuriuos aptarnauti individualiais konteineriais nėra galimybės, surenkamos bendro naudojimo 1,1 m³ talpos konteineriais (83 vnt.).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 1224 patvirtintame Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo 2007-2013 m. plane (toliau – VSATP) nustatyta atliekų tvarkymo užduotis – užtikrinti visuotinumą principą, teikiant viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą 95 proc. atliekų turėtojų.

UAB „Telšių keliai“ 2013 metais Telšių rajone aptarnavo:

- 100 proc. įmonių ir organizacijų;
- 100 proc. miesto gyventojų;
- 98 proc. kaimo vietovių gyventojų.

Įvertinus atliekų turėtojų aptarnavimo aspektus, kurie dėl tam tikrų priežasčių (pvz. apmokestinamas patalpas nuomojantis asmuo, tačiau ne įmonės įsikūrusios tose patalpose, nors visos įmonių sukurtos atliekos sutvarkomos) mažina statistinius duomenis, nustatyta, kad komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama apie 99 proc. Telšių rajono savivaldybės atliekų turėtojų, kuriems šioje teritorijose nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai arba kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos nekilnojamojo turto objektus.

VSATP nustatyta, kad savivaldybės turi parengti ir (ar) patvirtinti antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemas ir užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti. Šiuo metu Telšių rajono savivaldybėje galioja Telšių rajono savivaldybės tarybos 2008 m. gruodžio 4 d. sprendimu Nr. T1-494 patvirtinta konteinerių išdėstymo schema.

Remiantis VSATP, savivaldybė gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose privalėjo įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų.

3 lentelė. Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius Telšių rajono savivaldybėje

Savivaldybė	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius	Sodų bendrijų skaičius	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius sodų bendrijose	Garažų masyvų skaičius	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius garažų masyvuose	1-ai antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštei tenkantis gyventojų skaičius	Trūkstamų konteinerinių aikštelių skaičius
Telšių r. sav.	176	13	9	11	-	258	17

Šaltinis: Savivaldybių duomenys

Remiantis savivaldybės duomenimis, šiuo metu Telšių rajone šis uždavinys įgyvendintas tik iš dalies, nes savivaldybės teritorijoje antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelėmis ne visiškai aprūpintos sodų bendrijos bei garažų masyvai.

Telšių rajono savivaldybėje pakuotės bei pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos tvarkomos remiantis atliekų tvarkymo įstatyme nustatyto gamintojų ir importuotojų atsakomybės principu.

2013 m. gegužės 13 d. TRATC pasirašė bendradarbiavimo sutartis su gamintojus ir importuotojus atstovaujančiomis organizacijomis (VŠĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“, VŠĮ „Žalioji taškas“) dėl komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo, vežimo ir paruošimo naudoti.

2013 m. rugsėjo 18 d. TRATC pasirašė sutartį su licencijuotomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis (Elektronikos platintojų asociacija, Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija, „Ekošviesa“) dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo savivaldybėje įrengtoje didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo.

3.2.2 Atliekų surinkimas šalinimas ir apdorojimas naudojant regioninę infrastruktūrą

TRATC eksploatuoja šią Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą:

- Žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles;
- Didžiųjų atliekų surinkimo aikšteles;
- Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyną.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo 2007-2013 m. plane nustatyta, kad savivaldybės iki 2010 metų, atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.

Šiuo metu Telšių rajono savivaldybėje veikia žaliųjų atliekų priėmimo ir kompostavimo infrastruktūra t.y. įrengta žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė, dalinamos žaliųjų atliekų kompostavimo dėžės, atskirai iš gyventojų surenkamos žaliosios atliekos.

Telšių rajono savivaldybėje įrengta žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė, remiantis projektiniais šios aikštelės pajėgumais, per metus gali priimti iki 522 t. žaliųjų atliekų. Įrengtos aikštelės plotas siekia 3 514 m. Įrengtoje kompostavimo aikštelėje iš atliekų turėtojų priimamos žaliosios atliekos.

4 lentelė. Telšių rajono savivaldybės žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės charakteristika

Savivaldybė	Įrengtų aikštelių skaičius, vnt.	Projektinis pajėgumas, t/ metus	Aikštelės plotas, m ²
Telšių r. sav.	1	522	3 514

Telšių rajono savivaldybėje išdalinta 3.269 vnt. žaliųjų atliekų kompostavimo dėžių, dalis šių dėžių (1 648 vnt.) išdalintos 2012 m., likusios 2013 m. Naudodami išdalintas kompostavimo dėžes, atliekų turėtojai gali savarankiškai kompostuoti biologiškai skaidžias (žaliąsias) atliekas. Šiuo metu kompostavimo dėžėmis aprūpinti apie 32 proc. individualių namų valdų.

2014 m. Telšių r. sav. pasirašius sutartį su komunalinių atliekų tvarkytoju dėl žaliųjų atliekų surinkimo iš gyventojų buvo pradėtos rinkti žaliosios atliekos. 2014 m. šios atliekos rinktos iš 500 abonentų. Remiantis sutarties sąlygomis nuo 2015 m. žaliosios atliekos bus surenkamos jau iš 1 000 abonentų. Žaliosios atliekos surenkamos 2 kartus per mėnesį naudojant 0,12 m³ žaliųjų

atliekų surinkimo konteinerius. Telšių r. sav. surinktos žaliosios atliekos pristatomos į žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 1224 patvirtintame Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo 2007-2013 m. plane nustatyta, kad savivaldybės turi užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldu, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų.

5 lentelė. Telšių rajono savivaldybės didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės charakteristika

Savivaldybė	Įrengtų DGASA aikštelių skaičius, vnt.	Gyventojų skaičius kuriems atitenka 1 DGASA aikštelė 2013 m.	Projektinis pajėgumas, t/ metus	Aikštelės plotas, m ²
Telšių r. sav.	1	45 474	2 151	2 156

Telšių rajono savivaldybėje UAB „Telšių keliai“ surinktos komunalinės atliekos šalinamos Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne. Regioninis sąvartynas yra Jėrubaičių kaime. Sąvartyne įrengtos 6 sekcijos nepavojingoms atliekoms šalinti. Bendras sąvartyno plotas 3,41 ha. Šių sekcijų projektinis pajėgumas yra 240 tūkst. tonų. 6 sekcijoje įrengta aikštelė (užimamas plotas – 811 m²) asbesto turinčių atliekų šalinimui.

6 lentelė. Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyno projektiniai parametrai

Sekcija	Kaupo dugno plotas, ha	Projektinė talpa, m ³	Užpildyta talpa iki 2014-01-01, m ³
I	0,55	48 400	63 560
II	0,38	33 440	48 600
III	0,39	34 320	49 480
IV	0,55	48 400	63 560
V	0,71	62 480	77 640
VI	0,83	73 040	68 170
Tarpai tarp sekcijų	-	94 260	114 240
Viso	3,41	394 260	485 250

Remiantis surinktais duomenimis, regioninio komunalinių atliekų sąvartyno sekcijos (išskyrus VI sekciją) – pripildytos. Planuojama, kad artimiausiu metu regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne bus pradėta įrenginėti papildoma sekcija (-os).

Šiuo metu Telšių rajono savivaldybėje egzistuojanti atliekų tvarkymo infrastruktūra užtikrina komunalinių atliekų rūšiavimo pajėgumus (įrengta žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė, išdalinti žaliųjų atliekų kompostavimo ir surinkimo konteineriai, atskirai surenkamos žaliosios atliekos, išdalinti antrinių žaliavų surinkimo maišai), tačiau iki šiol nėra užtikrinamas tinkamas komunalinių atliekų apdorojimas.

Siekiant užtikrinti komunalinių atliekų apdorojimo sąlygą, TRATC įgyvendina ES finansuojamą projektą „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“, kurio metu numatyta šalia esamo Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyno pastatyti regioninį mechaninio biologinio apdorojimo įrenginį, kurio pajėgumai užtikrins Telšių komunalinių atliekų tvarkymo regione susidarančių atliekų tvarkymą. Į šį įrenginį bus nukreipiamos Telšių regiono teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos. Taip pat skatinamas individualus

biologiškai skaidžių atliekų kompostavimas. Komunalinių atliekų turėtojams dalinamos individualios biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo dėžės.

7 lentelė. Planuojamo mechaninio biologinio apdorojimo įrenginio našumas

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas	Našumas, t/metus
1.	Mechaninio rūšiavimo įrenginių našumas	50 000
2.	Biologinio apdorojimo įrenginių našumas	20 000

3.3. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Telšių rajono savivaldybė atliekų tvarkymo sistemos finansavimo atžvilgiu priklauso solidariai Telšių regiono apmokestinimo už komunalinių atliekų tvarkymą sistemai. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas apima įgyvendinamus atliekų tvarkymo sektoriaus vystymo projektus, atliekų tvarkymo (atliekų surinkimo ir transportavimo, atliekų šalinimo, apdorojimo, įmokos administravimo) sąnaudas. Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistema finansuojama iš įvairių šaltinių – savivaldybės lėšų, TRATC įmokų gautų už suteiktas komunalinių atliekų priėmimo, šalinimo ar apdorojimo, vietinės rinkliavos administravimo paslaugas, ES paramos, skolintų lėšų.

3.3.1 Investicinių projektų įgyvendinimas

Investicinių projektų įgyvendinimas – svarbi regiono ir kartu kiekvienos savivaldybės atskirai atliekų tvarkymo sistemos dalis, kuri leidžia įgyvendinti atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose numatytus uždavinius. Šiuo metu Telšių regione įgyvendinami ir neseniai įgyvendinti šie investiciniai projektai:

- Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra;
- Telšių regiono kompostavimo aikštelių įrengimas, Dargių sąvartyno uždarymas.

Projektas „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“

Projekto „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ tikslas – sukurti Telšių regione komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, kuri leistų užtikrinti Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo 2007-2013 m. plane nustatytas užduotis ir iki 2020 m. sąvartynuose šalinti ne daugiau 35 proc. biologiškai skaidžių atliekų.

Įgyvendinant projektą siekiama mažinti gruntinio vandens ir dirvožemio taršą, neigiamą poveikį žmonių sveikatai, sukurti biologiškai skaidžių ir kitų atliekų tvarkymo infrastruktūrą Telšių regione ir įgyvendinti biologiškai skaidžių ir neapdorotų atliekų šalinimo sąvartyne uždavinius. Projekto metu numatoma sukurti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą: mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginiai su anaerobiniu pūdymu. Mechaninio apdorojimo metu iš mišrių komunalinių atliekų būtų išgaunamos antrinės žaliavos bei deginimo frakcija. Apdorojant biologiškai skaidžias atliekas anaerobiniu būdu, gaunamos biodujos, kurios naudojamos elektros gamybai, bei kompostas. Po apdorojimo, sąvartyne bus šalinama tik iki 30 proc. sutvarkytų atliekų.

Šiuo projektu bus sukurta biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo sistema Telšių regione, kuri bus naudojama ilgalaikiam komunalinių atliekų tvarkymui, ir užtikrins harmoningą, darnią raidą, suderintą su aplinkos apsaugos ir atliekų tvarkymo tikslais, tarptautiniais įsipareigojimais bei ES standartais. Projekto metu sukurta komunalinių biologiškai skaidžių ir kitų atliekų tvarkymo infrastruktūra, mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai, leis užtikrinti komunalinių atliekų

tvarkymo ilgalaikių užduočių, bei atliekų tvarkymo plano priemonių įgyvendinimą Telšių rajone. Projekto metu sukuriama infrastruktūra:

- Komunalinių atliekų mechaninio-biologinio apdorojimo su biodujų išgavimu sistema;
- 10 215 vnt. kompostavimo konteinerių iš kurių:
 - Mažeikių r. sav. – 3 982 vnt.;
 - Plungės r. sav. – 2 554 vnt.;
 - Rietavo sav. – 613 vnt.;
 - Telšių r. sav. – 3 269 vnt.

Projektą „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“, kurio vertė yra kiek daugiau nei 33 mln. litų, planuojama įgyvendinti per artimiausius dvejus metus. 85 proc. finansavimo skyrė ES Sanglaudos fondas, 15 proc. sudaro regiono savivaldybių įnašai.

8 lentelė. Apibendrinta informacija apie įgyvendintą projektą „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“.

Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra	
Projekto įgyvendinimo pradžia	2010-09-13
Projekto tikslas	Sukurti Telšių regione komunalinių ir biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, kuri leistų užtikrinti nustatytų uždavinių įgyvendinimą
Projekto veiklos	Projekto metu sukuriama komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą - mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginiai su anaerobiniu pūdymu.
Projekto vertė ir finansavimas	Projekto vertė – 32,99 mln. Lt iš jų finansuota: ES lėšomis – 27,97 mln. Lt, Nuosavomis lėšomis – 10,22 mln. Lt
Projekto įgyvendinimo pabaiga	2015 m. II ketvirtis

Projektas „Telšių regiono kompostavimo aikštelių įrengimas, Dargių sąvartyno uždarymas“

Siekiant, kad gyventojams būtų suteiktos visuotinos, prieinamos ir kokybiškos viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos, sąvartynuose mažėtų mišrių komunalinių bei biologiškai skaidžių atliekų kiekis, 2010 m. Telšių regione pradėtas projekto „Telšių regiono kompostavimo aikštelių įrengimas, Dargių sąvartyno uždarymas“ įgyvendinimas.

Projekto metu sukuriama infrastruktūra:

- įrengiamos 3 žaliųjų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelės;
- uždarytas ES reikalavimų neatitinkantis sąvartynas Dargiuose.

9 lentelė. Apibendrinta informacija apie įgyvendintą projektą „Telšių regiono kompostavimo aikštelių įrengimas, Dargių sąvartyno uždarymas“

Telšių regiono kompostavimo aikštelių įrengimas, Dargių sąvartyno uždarymas	
Projekto įgyvendinimo pradžia	2010-02-09
Projekto tikslas	Sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio mažinimo pajėgumus sąvartynuose

Projekto veiklos	Įrengti 3 kompostavimo aikšteles Telšių regione, kurios aptarnaus Mažeikių rajono, Plungės rajono, Rietavo ir Telšių rajono fizinius bei juridinius asmenis ir uždaryti sąvartyną Dargiuose.
Projekto vertė ir finansavimas	Projekto vertė – 5,59 mln. Lt iš jų finansuota: ES lėšomis – 4,76 mln. Lt
Projekto įgyvendinimo pabaiga	2013-12-28

3.3.2 Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos

Remiantis galiojančia Atliekų tvarkymo įstatymo redakcija, savivaldybėje nustatomos rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą kainodara turi būti paremta proporcingumo, nediskriminavimo, solidarumo ir „teršėjas moka“ principais.

Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos sąnaudų dedamosios:

- mišrių (nerūšiuotų) komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo, įskaitant perkrovimo įrenginių sąnaudos;
- mišrių (nerūšiuotų) komunalinių atliekų apdorojimo ir (ar) šalinimo, ir (ar) naudojimo energijai gauti sąnaudos, įskaitant atidėjimus sąvartynui uždaryti, rekultivuoti ir prižiūrėti po uždarymo;
- komunalinėse atliekose esančių antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo ir tvarkymo sąnaudos, išskyrus tas sąnaudas, kurias teisės aktų nustatyta tvarka privalo apmokėti gamintojai ir importuotojai;
- komunalinių atliekų priėmimo ir didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių sąnaudos, išskyrus tas sąnaudas, kurias teisės aktų nustatyta tvarka privalo apmokėti gamintojai ir importuotojai;
- pavojingų buities atliekų, didelių gabaritų atliekų, buityje susidarančių elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo apvažiavimo būdu ir tvarkymo sąnaudos, išskyrus tas atliekų tvarkymo sąnaudas, kurias teisės aktų nustatyta tvarka privalo apmokėti gamintojai ir importuotojai;
- žaliųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo ir tvarkymo, įskaitant kompostavimo aikštelių eksploatavimą, sąnaudos;
- kitų atliekų (pavyzdžiui, biologiškai skaidžių virtuvių ir valgyklų atliekų, tekstilės atliekų) rūšiuojamojo surinkimo ar tvarkymo sąnaudos;
- netinkamų eksploatuoti sąvartynų uždarymo, rekultivavimo ir priežiūros po uždarymo sąnaudos;
- komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros sąnaudos;
- visuomenės švietimo ir informavimo komunalinių atliekų tvarkymo klausimais sąnaudos, išskyrus tas visuomenės švietimo ir informavimo sąnaudas, kurias padengia gamintojai ir importuotojai teisės aktų nustatyta tvarka;
- komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo sąnaudos;
- rinkliavos administravimo sąnaudos.

2013 m. komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos Telšių regione sudarė 9,19 mln. Lt. Didžiąją dalį sąnaudų sudarė atliekų tvarkymo išlaidos – komunalinių atliekų surinkimo sąnaudos (5,19 mln. Lt) bei sąvartyno eksploatacijos sąnaudos – 2,19 mln. Lt. Telšių regiono atliekų tvarkymo centro pajamos 2013 m. sudarė 8,48 mln. Lt. Didžiąją dalį šių pajamų sudarė vietinės rinkliavos įplaukos. Dėl mažesnių nei sąnaudos pajamų TRATC 2013 m. patyrė 713,42 tūkst. Lt nuostolį.

3.3.3 Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas administravimas

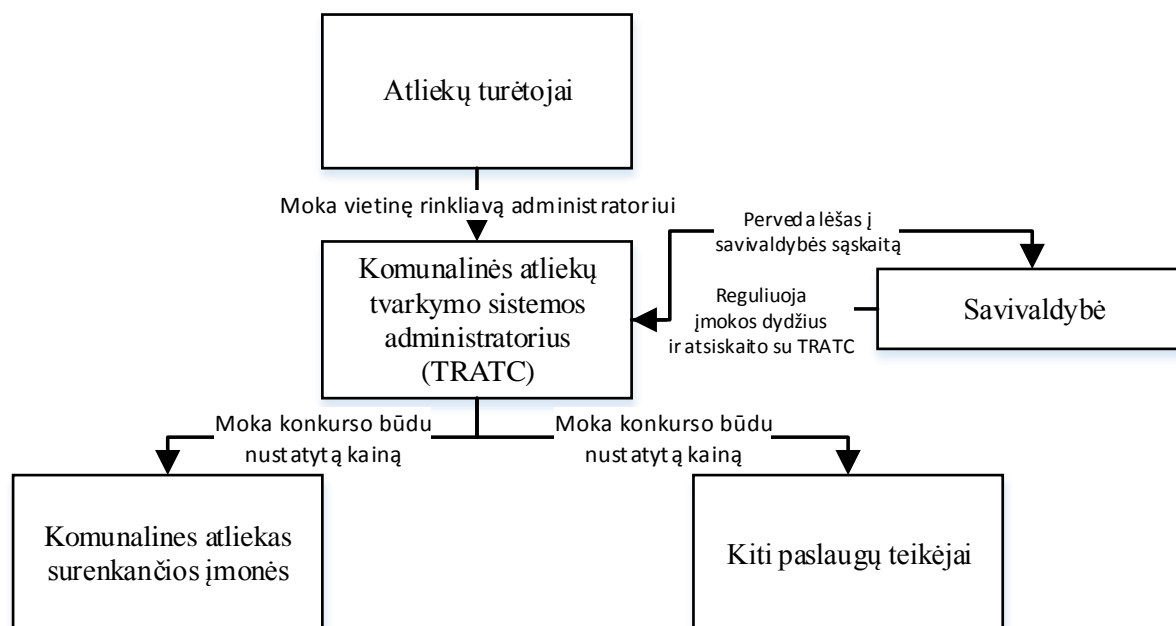
Remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu, komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo sistema turi būti paremta „teršėjas moka“ ir „visų sąnaudų padengimo“ principu. Šie principai nusako, kad visos atliekų tvarkymo sistemoje susidariusios sąnaudos turi būti apmokėtos atliekų turėtojų ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojų arba importuotojų (gamintojo atsakomybės principas) lėšomis.

Aukščiau aptartus principus papildo šie atliekų tvarkymo įstatyme numatyti principai:

- „Nediskriminavimo“ principas suprantamas kaip vienodų apmokestinimo sąlygų taikymas tos pačios kategorijos atliekų turėtojams;
- „Proporcingumo“ principas teigia, jog apmokestinimas už atliekų tvarkymą negali būti akivaizdžiai neproporcingas pas atliekų turėtoją susidarantiems atliekų kiekiui;
- „Solidarumo“ principas nusako idėją, kad viename atliekų tvarkymo regione visiems atliekų turėtojams turi būti pasiūlyta tokia pati atliekų tvarkymo kaina už tokios pačios kokybės paslaugas.

Šiuo metu Telšių rajono savivaldybėje „teršėjas moka“ principas įgyvendinamas, remiantis vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą apmokestinimo principu.

Telšių rajone savivaldybės atliekų turėtojai vietinę rinkliavą pagal komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus pateiktus mokėjimo pranešimus moka į specialią vietinės rinkliavos sąskaitą, kurią valdo komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius, po to lėšos pervedamos į Telšių rajono savivaldybės sąskaitą, iš šios sąskaitos lėšos grįžta į TRATC apmokant jų išrašytas sąskaitas-faktūras savivaldybei už atliekų tvarkymą. Gautomis lėšomis komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius atsiskaito su paslaugų teikėjais bei padengia dalį komunalinės atliekų tvarkymo sistemos administravimo, eksploatavimo ir plėtros sąnaudų. Vietinės rinkliavos apmokestinimo schema pateikta 5 paveiksle.

4 paveikslas. Vietinės rinkliavos administravimo schema Telšių rajono savivaldybėje

Savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą dydžiai nustatomi vietinės rinkliavos nuostatuose. Telšių rajono savivaldybė 2013 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr. T1-236 patvirtino vietinės rinkliavos dydžius, (keista Telšių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. lapkričio 27 d. sprendimu Nr. T1-376) kurie pateikti lentelėje žemiau.

10 lentelė. Šiuo metu gyventojams galiojantys vietinės rinkliavos dydžiai (eurais) Telšių rajono savivaldybėje

	Individualus namas miestų teritorijoje	Individualus namas kaimiškoje teritorijoje	Butas daugiabučiame name miestų teritorijoje	Butas daugiabučiame name kaimiškoje teritorijoje	Sodų paskirties pastatas, kuriame nuolatos gyvenama	Sodo sklypas su pastatais, esantis sodininkų bendrijos teritorijoje
Telšių r. sav.	61	31	47	31	31	15

Šiuo metu Telšių rajono savivaldybėje gyventojai apmokestinami pagal nekilnojamojo turto vieneto parametą. Gyventojai gyvenantys individualiuose namuose miesto teritorijoje už nekilnojamojo turto vienėtą moka 61 Eur/ metus, tuo tarpu kitose t.y. kaimiškose vietovėse – 31 Eur. Gyventojai gyvenantys butuose, miesto teritorijoje – 47 Eur/ metus ir kaimiškose gyvenamosiose vietovėse – 31 Eur/ metus.

11 lentelė. Šiuo metu įmonėms ir organizacijoms galiojantys vietinės rinkliavos dydžiai (eurais) Telšių rajono savivaldybėje

Nekilnojamojo turto paskirtis	Paskirties apibūdinimas	Bendras plotas	Vietinės rinkliavos dydis (Eur)
Administracinės paskirties pastatai	Pastatai, skirti administravimo veiklai (bankai, paštas, valstybės ir savivaldybės įstaigos, teismai, kontoros, kiti įstaigų ir organizacijų administraciniai pastatai)	Iki 100 m ²	61
		Nuo 100–500 m ²	123
		Nuo 500–700 m ²	282
		Per 700 m ²	369

Nekilnojamojo turto paskirtis	Paskirties apibūdinimas	Bendras plotas	Vietinēs rinkliavos dydis (Eur)
Prekybos paskirties pastatai	Pastatai, skirti didmeninei ir mažmeninei prekybai (parduotuvēs, parduotuvēs - operatorinēs, prekybos centri, prekybos paviljonai, kioski ir kiti pastatai)	Iki 100 m ²	61
		Nuo 100–250 m ²	123
		Nuo 250–500 m ²	246
		Nuo 500–750 m ²	369
		Nuo 750–1000 m ²	491
		Per 1000 m ²	563
	Pastatai, skirti didmeninei ir mažmeninei prekybai (vaistinēs)	Iki 500 m ²	61
		Per 500 m ²	123
Paslaugų paskirties pastatai	Pastatai, skirti paslaugoms (iš jų buities) teikti (pirtys, grožio salonai, kirpyklos, skalbyklos, taisyklos, ir kiti pastatai)	Iki 100 m ²	61
		Per 100 m ²	123
	Pastatai, skirti paslaugoms teikti (laidojimo namai)	Kaime	61
		Mieste	282
	Dirbtuvēs, remonto dirbtuvēs, autoservisai, plovyklos	Iki 100 m ²	61
		Per 100 m ²	123
Maitinimo paskirties pastatai	Pastatai, skirti žmonēms maitinti (valgyklos, restorānai, kavinēs - barai ir kiti pastatai)	Iki 100 m ²	123
		Per 100 m ²	282
	Īstaigos, teikiančios maitinimo paslaugā švietimo īstaigose mokyklose, ikimokyklinio ugdymo īstaigose		123
Transporto paskirties pastatai	Pastatai, skirti transporto reikmēm (geležinkelio, autobusu stociu ir kiti pastatai)		61
Gamybos ir pramonēs paskirties pastatai	Gamybai skirti pastatai (gamyklos, produkcijos pramonēs perdirbimo īmonēs, skerdyklos, kalvēs)	Iki 100 m ²	61
		Per 100 m ²	123
Sandēliavimo paskirties pastatai	Pastatai, skirti kā nors laikyti (saugyklos, bendro naudojimo sandēliai, specialūs sandēliai, kiti pastatai, skirti produkcijai laikyti ir kt.)		61
Kultūros paskirties pastatai	Pastatai, skirti kultūros reikmēm - viešuju pramoginiu renginiu pastatai (kino teatrai, kultūros namai)	Kaime	61
		Mieste	282
	Pastatai, skirti kultūros reikmēm: radijo, televizijos ir kiti pastatai		61
	Pastatai, skirti kultūros reikmēm: bibliotekos, muziejai, archyvai	Kaime	31
		Mieste	61
Mokslo paskirties pastatai	Pastatai, skirti švietimo ir mokslo reikmēm (institutai ir mokslinio tyrimo īstaigos,	Iki 100 m ²	61
		Nuo 100–300 m ²	123
		Nuo 300–600 m ²	369

Nekilnojamojo turto paskirtis	Paskirties apibūdinimas	Bendras plotas	Vietinės rinkliavos dydis (Eur)
	meteorologijos stotys, laboratorijos (išskyrus gamybinės), bendrojo lavinimo, profesinės ir aukštosios mokyklos)	Per 600 m ²	563
	Pastatai, skirti švietimo ir mokslo reikmėms (vaikų darželiai, lopšeliai)		282
Gydymo paskirties pastatai	Pastatai, skirti gydymo reikmėms (ligoninės, klinikos, poliklinikos, sanatorijos, reabilitacijos centrai, gydyklų pastatai)	Iki 100 m ²	61
		Nuo 100–300 m ²	123
		Nuo 300–600 m ²	369
		Virš 600 m ²	563
	Pastatai, skirti gydymo reikmėms (ambulatorijos, veterinarijos gydyklos)		61
Poilsio paskirties pastatai	Pastatai, skirti žmonių visaverčiam fiziniam ir dvasiniam poilsiui (turizmo centrai, poilsio namai, kempingų pastatai, kaimo turizmo pastatai ir kt.) Pagal Nuostatų 71 punktą metų pradžioje atliekų vežimo sezoniskumas suderinamas su TRATC	Iki 100 m ²	61
		Nuo 100–200 m ²	123
		Nuo 200–300 m ²	184
		Nuo 300–400 m ²	246
		Nuo 400–500 m ²	307
		Nuo 500–600 m ²	369
		Nuo 600–700 m ²	430
		Nuo 700–800 m ²	491
		Nuo 800–900 m ²	553
		Nuo 900–1000 m ²	615
Socialinės paskirties pastatai	Dienos centrai, nakvynės namai ir kt.		123
	Senelių globos namai		282
Viešbučių paskirties pastatai	Trumpalaikio (viešbučio tipo) apgyvendinimo pastatai (viešbutis)	Iki 100 m ²	61
		Nuo 100–500 m ²	123
		Nuo 500–1000 m ²	282
		Per 1000 m ²	563
	Trumpalaikio (viešbučio tipo) apgyvendinimo pastatai (moteliai, svečių namai)	Iki 100 m ²	61
		Nuo 100–500 m ²	123
		Per 500 m ²	282
Sporto paskirties pastatai	Pastatai, skirti sportuoti (sporto salės, teniso kortai, baseinų, čiuožyklų, jachtklubų, maudyklų, stadionų, maniežių pastatai ir kt.)		61
Religinės paskirties pastatai	Pastatai, skirti religiniams tikslams (bažnyčios, cerkvės ir kiti pastatai)	kaime	31
		mieste	61
Specialiosios paskirties pastatai	Pastatai, skirti specialiesiems tikslams (policijos, priešgaisrinių ir gelbėjimo tarnybų, bendruomenės ir kiti pastatai)	kaime	31
		mieste	123
Garažų paskirties pastatai	Garažai, esantys garažų bendrijose.		Vietinis rinkliavos dydis

Nekilnojamojo turto paskirtis	Paskirties apibūdinimas	Bendras plotas	Vietinės rinkliavos dydis (Eur)
	Pastatai, skirti transporto priemonėms laikyti		apskaičiuojamas garažų skaičių dauginant iš minimalios atliekų susikaupimo normos vienam garažui ir vietinės rinkliavos bazinio dydžio („-“ Eur)
Kitos paskirties pastatai	Kitos paskirties pastatai, kurių negalima priskirti prie kitų išvardytų grupių		61
Inžineriniai statiniai	Susiekimo komunikacijos, inžineriniai tinklai bei kiti statiniai ir pastatai, skirti telekomunikacinei įrangai laikyti		0,00

3.4. Duomenys apie Telšių rajono savivaldybėje susidarantį, naudojamą ir šalinamą atliekų kiekį

Remiantis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos departamento, Telšių rajono savivaldybės Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijai teiktais duomenimis apie atliekų tvarkymo sistemos organizavimą ir numatytą uždavinių įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje už 2011, 2012 ir 2013 metus, TRATC bei komunalinių atliekų tvarkytojų duomenimis šiame skyriuje pateikiama informacija apie dabartinę atliekų tvarkymo būklę Telšių rajono savivaldybėje.

3.4.1 Susidarantys bei pašalinti komunalinių atliekų kiekiai

2013 m. Telšių rajono savivaldybės teritorijoje susidarė daugiau kaip 15 tūkst. tonų komunalinių atliekų. 2013 metais atskirai surinkta apie 14,69 proc. (apie 2 287 tonų) visų Telšių rajono savivaldybės teritorijoje susidariusių atliekų.

12 lentelė. Komunalinių atliekų susidarymas Telšių rajono savivaldybėje (tonos)

	2011	2012	2013	Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui 2013 m., kg/gyv.
Telšių r. sav.	14 704	15 289	15 567	352

2013 m. duomenimis Telšių rajono savivaldybėje vienam gyventojui susidarė vidutiniškai 352 kg. per metus. Į šį kiekį yra įtrauktas komunalinių atliekų kiekis, kuris yra surenkamas iš savivaldybės teritorijoje esančių įmonių ir organizacijų, taip pat atskirai surenkamos antrinės žaliavos, pakuotės atliekos, statybos bei griovimo atliekos, biologiškai skaidžios ir kitos atskirai surenkamos komunalinės atliekos, tačiau nėra įtraukti atliekų kiekiai kurie įmonių buvo savarankiškai pašalinti Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne.

2013 m. Telšių rajone surinkta ir į Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyną pristatyta apie 13 tūkst. tonų komunalinių atliekų. Remiantis praėjusių metų duomenimis šių atliekų kiekis sumažėjo 5 proc.

13 lentelė. Šalinamos komunalinės atliekos (tonos)

	2011	2012	2013	Šalinamų komunalinių atliekų kiekis, tenkantis vienam gyventojui 2013 m., kg/gyv.
Telšių r. sav.	14 005	14 027	13 281	292

2013 m. pašalinta apie 85,31 proc. Telšių rajono savivaldybėje susidarančių komunalinių atliekų.

14 lentelė. Telšių rajono savivaldybėje surinktų ir Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne pašalintų komunalinių atliekų sudėtis (procentais), 2013 m.

	Telšių r. sav.
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	7,76
Žaliosios atliekos	9,85
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	1,27
Biologiškai skaidžios maisto gamybos atliekos	16,12
Natūralaus pluošto audinių atliekos	4,48
Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	0,00
Visos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	39,48
Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos	19,03
Kombinuotų pakuočių atliekos	5,90
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	3,21
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	11,34
Inertinės atliekos (keramika, betonai, akmenys ir pan.)	12,24
Kitos atsitiktinai į Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyną patekusios nepavojingosios atliekos (guma)	5,07
Atsitiktinai į Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyną patekusios elektros ir elektroninės įrangos atliekos	1,12
Atsitiktinai į Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyną patekusios baterijų ir akumuliatorių atliekos	0,22
Kitos atsitiktinai į Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyną patekusios pavojingosios atliekos	0,00
Kitos komunalinės atliekos	2,39
Komunalinių atliekų pašalintų sąvartyne iš viso	100,00

Remiantis TRATC atliktais komunalinių atliekų sudėties tyrimais 2013 m. 39,48 proc. pašalintų komunalinių atliekų – biologiškai skaidžios atliekos.

2013 m. Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne buvo pašalinta apie 1 tūkst. tonų gamybinių atliekų pristatytų iš Telšių rajono savivaldybės.

15 lentelė. Gamybinės atliekos pašalintos Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne (tonos)

Savivaldybė	2011	2012	2013
Telšių r. sav.	108	529	1 007

3.4.2 Pakuočių, pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų tvarkymas

Telšių rajono savivaldybės teritorijoje antrines žaliavas, įskaitant pakuotes atliekas, surenka ir tvarko įstatymų nustatyta tvarka parinktas atliekų tvarkytojas, kuris teikia paslaugas pagal sutarties, sudarytos su TRATC sąlygas. Šiuo metu planuojama, kad nuo 2015 m. pakuočių bei pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos, gavus Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo

paramą, iš individualių namų bus surenkamos naudojant tam skirtus šių atliekų surinkimo konteinerius.

16 lentelė. Antrinių žaliavų surinkimo konteinerių kiekis 2013 metais (vnt.)

	Telšių r. savivaldybė
Plastiko surinkimui skirti konteineriai	164
Popieriaus ir kartono surinkimui skirti konteineriai	169
Stiklo surinkimui skirti konteineriai	179

Nors esama antrinių žaliavų surinkimo infrastruktūra beveik atitinka VSATP reikalavimus (nėra atitinkamo konteinerinių aikštelių kiekio sodų ir garažų bendrijose), antrinių žaliavų, įskaitant pakuotės atliekas, surinkimo kiekis nėra didelis, vidutiniškai 14 kg vienam gyventojui.

17 lentelė. Surenkamų antrinių žaliavų kiekiai tonomis 2013 metais (tonos)

	Telšių r. savivaldybė
Stiklo	310
Popieriaus	191
Plastiko	106
Viso	623

3.4.3 Žaliųjų ir biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo 2007-2013 m. plane nustatyta, kad savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti komunalines biologiškai skaidžias atliekas.

Telšių rajono savivaldybės teritorijoje yra įrengta žaliųjų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelė, į kurias gyventojai gali nemokamai pristatyti medžių šakas, šaknis, lapus, žoles ir kitas kompostui tinkamas sodo ir daržo atliekas. Dalis tokių atliekų taip pat surenkama aptarnaujant žaliųjų atliekų surinkimo konteinerius.

18 lentelė. Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje surinktų žaliųjų atliekų kiekiai (tonos)

	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Telšių r. sav.	22	191	507

Šaltinis: TRATC

Iš aikštelėse surinktų žaliųjų atliekų gaminamas kompostas, kuris vėlesniu etapu naudojamas savivaldybės viešųjų erdvių tvarkymui, sąvartyno perdengimui ar parduodamas.

Vykdam projektą Nr. VP3-3.2-AM-01-V-02-009 „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“, kuris finansuojamas pagal Lietuvos Respublikos 2007-2013 metų Europos Sąjungos Struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir ją įgyvendinančią Sanglaudos skatinimo veiksmų programą Sanglaudos fondo ir perkančiosios organizacijos lėšomis, UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ 2012 metais Telšių rajono savivaldybėje individualių namų gyventojams pradėjo dalinti kompostavimo dėžes.

19 lentelė. Kompostavimo dėžių kiekis Telšių rajono savivaldybėje (vnt.)

	2012	2013	2014	Individualių valdų aprūpinimas kompostavimo dėžėmis, proc.
Telšių r. sav.	1 648	3 269	3 269	32

Remiantis duomenimis apie kompostavimo dėžių skaičių rajone, apskaičiuotas preliminarus sukompostuotų atliekų kiekis savivaldybėje. Apskaičiavimo prielaidos ir įvestiniai duomenys:

- Kompostavimo dėžių tūris – 0,3 m³;
- Kompostuojamų atliekų tūrinis svoris – 0,2 t/m³.

20 lentelė. Individualiose valdose sukompostuotos biologiškai skaidžios atliekos (tonos)

	2011	2012	2013
Telšių r. sav.	0	83	173

Remiantis TRATC atliktais sąvartyne šalinamų atliekų tyrimais, žemiau pateikti duomenys apie biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduoties įgyvendinimą Telšių rajono savivaldybėje.

21 lentelė. 2007–2013 VSATP biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduoties įgyvendinimas Telšių rajono savivaldybėje 2013 m. (tonos)

Savivaldybė	Užduotis	Įgyvendinimas
Telšių r. sav.	5 000	4 813

2013 m. biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduotis Telšių rajono savivaldybėje buvo įgyvendinta.

3.4.4 Statybos ir griovimo, elektros ir elektroninių atliekų tvarkymas

Statybos ir griovimo atliekos Telšių rajono savivaldybėje yra surenkamos apvažiavimo būdu, per didelio gabarito atliekų surinkimo aikšteles bei papildančiomis sistemomis. Šiuo metu Telšių rajono savivaldybės gyventojai specifines atliekas (didelio gabarito, buities pavojingas atliekas, elektros ir elektroninės įrangos atliekas, liuminescencines lempas, butyje susidarančias statybines atliekas, naudotas padangas, akumuliatorius ir baterijas) gali nemokamai pristatyti į didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles, kuriose gaudami pažymas apie pristatytas elektros ir elektroninės įrangos atliekas gali susimąžinti vietinės rinkliavos įmokas sekantiems metams. Apie tokią galimybę savivaldybės gyventojai yra informuojami TRATC interneto svetainėje bei pateikiant informaciją mokėjimo pranešimuose.

Elektros ir elektroninės įrangos atliekas galima perduoti įrangos platintojui t. y. atliekų turėtojui pirkdami naują elektros ir elektroninės įrenginį, gali perduoti susidariusias elektros ir elektronines atliekas įrangos platintojui prekybos vietoje be papildomo mokesčio tuo atveju, jei atiduodamos elektros ir elektroninės atliekos yra tos pačios paskirties kaip perkama nauja įranga ir jei atiduodamos atliekų kiekis atitinka perkamos kiekį.

Šios atliekos taip pat gali būti perduodamos atliekų surinkėjams, kurie šias atliekas surenka apvažiavimo būdu. Savivaldybės teritorijose atliekų vežėjai periodiškai pagal nustatytą maršrutą surenka pavojingas buitines, elektros ir elektroninės įrangos, didelių gabaritų atliekas iš gyventojų. Apie šių atliekų surinkimą ir priėmimą atliekų turėtojais informuojami vietinėje spaudoje, televizijoje, reklaminėse skrajutėse bei kitose informavimo priemonėse.

Šiuo metu Telšių rajono savivaldybėje komunalinių atliekų surinkėjai yra įpareigoti ne mažiau kaip kartą per savaitę surinkti didelių gabaritų atliekas iš konteinerių aikštelių. Didžiosios atliekos taip pat surenkamos 2 kartus per metus (rudeni ir pavasari).

22 Didelių gabaritų, statybos bei kitų atliekų kiekiai (tonos)

	2011	2012	2013
Telšių r. sav.	206	580	983
Pavojingos atliekos	0	6	0
Elektros ir elektroninės įrangos (EEI) atliekos	3	37	12
Naudotos padangos	130	140	142
Didelių gabaritų atliekos	1	84	97
Statybinės atliekos	71	312	732

3.5. Atliekų naudojimo (įskaitant naudojimo energijai gauti įrenginius) ir šalinimo (sąvartynų ir atliekų deginimo) įrenginių vietos parinkimo kriterijai

Atliekų naudojimo ir šalinimo įrenginiai turi būti įrengti atsižvelgiant į šiuos pagrindinius teisės aktus:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymą „Dėl atliekų deginimo aplinkosauginių reikalavimų patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos įstatymą „Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklės“.

Atliekų naudojimo ir šalinimo įrenginiai turi būti įrengti ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo.

Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo įrenginių vietos parinktos atsižvelgiant į ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus, teritorijų planavimo dokumentus, geografinius ir inžinerinius sklypų aspektus.

Vadovaujantis Telšių rajono savivaldybės tarybos 2009 m. vasario 26 d. sprendimu „Dėl žemės sklypų (kadastrinis Nr. 7805/0001:360 Degaičių k.v. ir 7805/0001:359 Degaičių k. v.) Gaudikaičių k., Telšių r., Detaliojo plano patvirtinimo“ Nr. T1-82 nustatyta žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės ir didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės sanitarinė apsaugos zona (SAZ) – 100 m. SAZ įteisinta nekilnojamo turto registre 2008 m. kovo 21 d.

3.6. Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartynas

Visos Telšių rajone surinktos komunalinės atliekos nuo 2008 metų liepos mėnesio 1 d. šalinamos tik regioniniame sąvartyne – Jėrubaičių sąvartyne. Už šio sąvartyno eksploataciją bei priežiūrą atsakingas TRATC. Telšių regiono nepavojingų atliekų sąvartynas Jėrubaičių kaime eksploatuojamas, vadovaujantis techniniu atliekų šalinimo reglamentu, kuris yra parengtas pagal Lietuvos Respublikos 2002 m. liepos 1 d. atliekų tvarkymo įstatymą Nr. IX-1004, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymą Nr. 217 „Dėl atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ bei Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymą Nr. 444 „Dėl atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių patvirtinimo“.

Sąvartynas buvo renovuotas ir išplėstas 2006 m. gruodžio - 2008 m. birželio mėn., įgyvendinant projektą „Telšių regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas: Jėrubaičių sąvartyno renovavimas ir išplėtimas sutarties Nr. A/2006/J/20“. Esama sąvartyno sekcija padalinta į 4 dalis, atskirtas apsauginiais pylimais. Sąvartynas įrengtas aplinkosauginiu požiūriu neįtrauktoje vietoje: toli nuo vandens telkinių, gyvenamųjų zonų, vandenviečių, dirbamų žemių bei kitų objektų.

3.7. Informacija apie Telšių regiono sąvartynų uždarymą

Telšių rajone visi senieji sąvartynai yra sutvarkyti ir uždaryti 2009 metais. Įgyvendinant Sanglaudos fondo projektą „Telšių regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas: Telšių

apskrities sąvartynų sutvarkymas“ visame Telšių regione sutvarkyti 6 didieji ir 27 mažieji sąvartynai ir vienas sąvartynas rekonstruotas. Telšių rajono savivaldybės teritorijoje sutvarkyta 18 sąvartynų.

Uždarius pagrindinius sąvartynus įrengti dujų surinkimo šuliniai su ventiliacijos sistemomis. Sąvartynai uždengti specialiais natūralaus molio, sintetinės polimerinės geomembranos sluoksnių, geosintetinio molio (bentonito) sluoksniais, kurie sustabdo paviršinių vandenių patekimą į sąvartynus. Sąvartynų teritorijose ir jų apylinkėse saugotų želdinių bei vejų nėra. Pagrindinis poveikio aplinkai mažinimo veiksnys – sustabdytas neorganizuotas atliekų šalinimas šiuose sąvartynuose, sutvarkytos ir išvalytos teritorijos apsėtos žole.

2013 m. kovo 12 d. TRATC sudarė sutartį su Mindaugo Čegio įmone dėl uždarytų sąvartynų monitoringo programos vykdymo.

3.8. Visuomenės informavimas ir švietimas

Pagal Telšių rajono savivaldybės bei TRAC bendradarbiavimo sutartį Telšių regione visuomenės informavimą ir švietimą organizuoja TRATC.

2012-2013 m. buvo vykdomos projekto „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ viešinio paslaugos. Vykdytojas VŠĮ „Klaipėdos publika“. 85 procentus lėšų projekto įgyvendinimui skyrė Europos Sąjunga, 15 procentų – UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“. TRATC visuomenės informavimo programos įgyvendinimui 2012 m. skyrė 14 202 Lt, 2013m – 14 917 Lt. Projekto įgyvendinimo metu (2012 m.) buvo parengti ir televizijoje bei radijuje transliuoti reportažai apie biologiškai skaidžių atliekų rūšiavimą ir kompostavimą, regiono spaudoje publikuojami straipsniai apie kompostavimą ir nemokamų kompostavimo konteinerių dalijimą gyventojams. 2013 m. parengtas ir transliuotas televizijos bei radijo reportažas „Kaip teisingai kompostuoti“. Regiono spaudoje buvo publikuojami straipsniai apie kompostavimą ir jų naudą.

3.9. Esamos situacijos apibendrinimas ir išvados

Telšių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą galima įvertinti pagal tai, kaip yra įgyvendinamos Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo 2007-2013 m. plane. Šis vertinimas pateiktas 23 lentelėje.

23 lentelė. Atliekų tvarkymo planuose iškeltų uždavinių įgyvendinimo vertinimas

Eil. Nr.	VSATP punktas	Veikla	Atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros priemonės	2013 metais
	84.1	Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimas	Iki 2009 m. užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą. Visuotinumą principas laikomas užtikrintu, kai viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus.	Įgyvendinta.
	98.1			
	98.2.1.2		Konteinerinių aikštelių žemės sklypų planų ir techninės dokumentacijos parengimas. Trūkstamų konteinerinių aikštelių įrengimas.	Įgyvendinta.
	98.2.1.3			
Komentaras: Komunalinių atliekų tvarkymo paslauga 2013 m. buvo teikiama apie 99 proc. Telšių rajono savivaldybės atliekų turėtojų				

Eil. Nr.	VSATP punktas	Veikla	Atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros priemonės	2013 metais
	84.2	Esamas sąvartynas	Ne vėliau kaip nuo 2009 m. vidurio nepavojingas atliekas šalinti tik Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančiuose regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose.	Igyvendinta.
Komentaras: Mišrios komunalinės atliekos vežamos į regioninį Jerubaičių sąvartyną				
	84.3	Seni sąvartynai	Iki 2011 m. pabaigos uždaryti visus aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančius sąvartynus.	Igyvendinta 2009 metais.
	84.5	Atliekų perdirbimas ir panaudojimas	Iki 2013 m. paruošti perdirbti ar kitaip naudoti ne mažiau kaip 50 proc. komunalinių atliekų; užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 proc. susidariusių savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų per metus.	Neįgyvendinta.
Komentaras: 2013 m. perdirbta / panaudota 14,69 proc. komunalinių atliekų. Užduotis bus įgyvendinta sukūrus bendrą Telšių regiono atliekų tvarkymo infrastruktūrą (įrengus MBA įrenginius), tam tikslui TRATC įgyvendina ES finansuojamą projektą „Telšių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“.				
	98.4	Apdorotų atliekų šalinimas	Ne vėliau kaip nuo 2013 m. sąvartynuose šalinti tik apdorotas, t. y. išrūšiuotas likusias, netinkamas perdirbti ar kitaip naudoti, atliekas.	Neįgyvendinta.
	98.2.1 98.2.1.2 98.2.1.3	Antrinių žaliavų surinkimas ir aikštelių plėtra	Gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų; Gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos.	Nepilnai įgyvendinta.
Komentaras: Gyvenamose teritorijose pastatytas pakankamas antrinių žaliavų surinkimo konteinerių kiekis, tačiau nepakankamas aikštelių skaičius yra sodų ir garažų bendrijose.				
	98.3	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Iki 2009 m. užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldu, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų, taip pat šios atliekos surenkamos ir kitokiais būdais (pvz., apvažiuojant turėtojus).	Igyvendinta
Komentaras: Viena didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė Telšių rajono savivaldybėje tenka vidutiniškai 45,47 tūkst. gyventojų.				
	101. 102. 4 priedas	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas	Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotys.	Igyvendinta

Eil. Nr.	VSATP punktas	Veikla	Atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros priemonės	2013 metais
Komentaras: 2013 m. Telšių rajono savivaldybėje pašalinta mažiau biologiškai skaidžių atliekų nei numatyta 2007–2013 m. VSATP biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduotyje.				
	103. 104.1 106.2.2	Žaliųjų atliekų tvarkymas	Atskirai surinktos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos turi būti perdirbamos arba kitaip naudojamos. „Žaliosios atliekos“, t. y. sodų, parkų ir želdynų tvarkymo biologiškai skaidžios atliekos, turi būti surenkamos ir apdorojamos kompostavimo įrenginiuose. Turi būti skatinamas ir individualus „žaliųjų atliekų“ kompostavimas. Savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.	Užduotis įgyvendinama .
Komentaras: Skatinimo priemonės taikomos gyventojams, gyvenantiems individualiuose namuose. Įgyvendinant ES finansuojamą projektą „Telšių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“. 2012 - 2013 m. laikotarpiu gyventojams buvo išdalinta 300 litrų talpos 3.269 vnt. kompostavimo dėžių Žaliosios atliekos Telšių rajone surenkamos žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje.				
	99.	Didelių gabaritų bei kt. atliekų surinkimas	Didelių gabaritų bei kt. atliekų surinkimas apvažiavimo būdu. Papildančių sistemų diegimas.	Įgyvendinta.
Komentaras: 2013 metais Didelio gabarito atliekos, buitijoje susidarančių pavojingos, elektros ir elektronikos įrangos, naudotų padangų atliekos Telšių rajono savivaldybėje iš atliekų turėtojų surenkamos apvažiavimo būdu.				

24 lentelė. Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo vertinimas

	Telšių rajonas	Būklė
Kiek gyventojų, gauna geros kokybės prieinamą viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą (procentais).	99	Labai gerai
Kiek įrengta Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančių regioninių sąvartynų, kokia sąvartynų statybų eiga.	1	Labai gerai
Kiek uždaryta aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančių sąvartynų.	visi	Labai gerai
Kiek perdirbta ar kitaip panaudota komunalinių atliekų (visų per metus susidariusių komunalinių atliekų (procentais)).	15	Blogai
Biologiškai skaidžių atliekų šalinimas (tonos)	4 813	Labai gerai

Įvertinus Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007-2013 m. nustatytų uždavinių įgyvendinimą žemiau pateikiama Telšių rajono savivaldybės stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė.

25 lentelė. Telšių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo stiprybių, silpnybių, grėsmių ir galimybių analizė

Stiprybės	Silpnybės
<ul style="list-style-type: none"> • Visos mišrios komunalinės atliekos šalinamos ES aplinkosauginius reikalavimus atitinkančiame Telšių regioniniame atliekų sąvartyne; • Įrengtos valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano reikalavimus atitinkančios antrinių žaliavų surinkimo aikštelės, didelio gabarito atliekų surinkimo aikštelė; • Komunalinės atliekos renkamos atskirais srautais, pvz., žaliosios, didelių gabaritų, elektros ir elektroninės įrangos atliekos; • Savivaldybėje įdiegtos papildančios sistemos; • Pasirašytos sutartis su GIA. 	<ul style="list-style-type: none"> • Didžioji dalis komunalinių atliekų patenka į regioninį sąvartyną; • Esama vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nustatymo tvarka neskatina atliekų turėtojų mažinti komunalinių atliekų susidarymo ir daugiau atliekų rūšiuoti; • Nesukurta tinkama infrastruktūra antrinių žaliavų surinkimui savivaldybės sodų bei garažų bendrijose; • Kompostavimo aikštelės pajėgumai Telšių r. sav. yra per maži.
Galimybės	Grėsmės
<ul style="list-style-type: none"> • Artėjantis ES finansinės paramos 2014–2020 m. laikotarpis sudarys galimybes finansuoti atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą Telšių rajono savivaldybėje; • Diegiama konteinerių identifikavimo sistema žymiai pagerins atliekų apskaitą ir tuo pačiu skatins gyventojus labiau rūšiuoti antrines žaliavas; • Dvinarės įmokos įvedimas skatins gyventojus rūšiuoti antrines žaliavas ar kitas specifines atliekas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Diegiant naują komunalinių atliekų infrastruktūrą, brangs mišrių komunalinių atliekų tvarkymo kaina ir reikės didinti įmokas už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymo dydį; • Laiku nebus įrengta papildoma sąvartyno sekcija.

4. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMO PROGNOZĖS PLANUOJAMU LAIKOTARPIU (2014–2020 M.)

Komunalinių atliekų susidarymo prognozės vertinamos laikotarpiui iki 2020 m. Susidarančių komunalinių atliekų kiekis priklauso nuo gyventojų skaičiaus savivaldybėje kitimo ir bendros ekonominės situacijos. Vertinant susidarantį komunalinių atliekų kiekį, naudojamos realaus bendrojo vidaus produkto (realaus BVP) prognozės. Prognozuojamas realaus BVP augimas 2014 m. – 3,3 proc. Atliekų kiekio susidarymo prognozių skaičiavimuose baziniais metais pasirinkti 2013 m.

Vertinant komunalinių atliekų sudėtį ir jos pokyčius, remiamasi prielaida, kad Telšių rajone komunalinių atliekų sudėtis keisis priklausomai nuo medžiagų iš kurių sudarytos atliekos ekonominės vertės – atliekų, kurios sudarytos iš didesnę ekonominę vertę turinčių medžiagų (medienos, metalo, stiklo) mažės, tuo tarpu labiau nei vidutiniškai didės atliekų turinčių sudėtyje popieriaus, plastiko. Kitų medžiagų kiekis atliekų sudėtyje keisis priklausomai nuo savivaldybėje gyvenančių gyventojų skaičiaus bei ekonominės padėties.

26 lentelė. Komunalinių atliekų susidarymas 2014-2020 m.

Savivaldybė	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Visos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	6 084	6 052	6 001	5 951	5 902	5 852	5 803
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotės, atliekos	1 234	1 246	1 259	1 271	1 284	1 297	1 310
Žaliosios atliekos	1 873	1 858	1 835	1 813	1 791	1 769	1 747
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	262	254	246	239	232	223	214
Biologiškai skaidžios maisto gamybos atliekos	2 125	2 108	2 082	2 057	2 031	2 007	1 982
Natūralaus pluošto audinių atliekos	590	586	578	571	564	557	551
Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	0	0	0	0	0	0	0
Antrinių žaliavų iš viso	5 568	5 448	5 323	5 201	5 079	4 962	4 846
Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos	2 676	2 703	2 730	2 757	2 785	2 813	2 841
Kombinuotų pakuočių atliekos	783	783	783	783	783	783	783
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	405	385	365	347	323	300	279
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	1 704	1 577	1 445	1 313	1 188	1 066	942
Specifinės atliekos iš viso	5 568	5 448	5 323	5 201	5 079	4 962	4 846
Inertinės atliekos (keramika, betonas, akmenys ir pan.)	2 340	2 321	2 293	2 265	2 237	2 210	2 183
Kitos nepavojingosios atliekos (guma)	810	803	794	784	774	765	755
Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	160	159	157	155	153	151	149
Baterijų ir akumuliatorių atliekos	30	29	29	29	28	28	28
Pavojingosios atliekos	0	0	0	0	0	0	0
Kitos komunalinės atliekos	411	408	403	398	393	388	383
Komunalinių atliekų iš viso	15 401	15 200	14 999	14 781	14 566	14 355	14 147

Remiantis įvertintais 2014-2020 m. susidarančiais komunalinių atliekų kiekiais bei Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014-2020 m. laikotarpiui projekte numatytais uždaviniais vėlesniu etapu suformuojami komunalinių atliekų tvarkymo uždaviniai Telšių rajono savivaldybei.

5. TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO TIKSLAI, ATSIŽVELGIANT Į VALSTYBINĮ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANĄ

Telšių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2020 m. nustatyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 366 patvirtintu Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planu.

Plėtojant Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemą, siekiama taikyti atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą:

- **Atliekų prevencija** – vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, taip sumažinant neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai. 2014-2020 m. laikotarpiu;
- **Atliekų paruošimas naudoti pakartotinai** – tikrinant, valant ar taisant parengti atliekomis tapusius produktus ar jų sudedamąsias dalis, kad jie būtų vėl tinkami naudoti be pradinio apdirbimo;
- **Atliekų perdirbimas** – naudoti atliekas tos pačios arba kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti ir taip mažinti gamtinių ir kitų išteklių naudojimą.
- **Atliekų kitoks naudojimas** – naudoti atliekas Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme nurodytais būdais (išskyrus perdirbimą) ir taip mažinti atliekų keliamą pavojų aplinkai ir visuomenės sveikatai, gamtinių ir kitų išteklių naudojimą, sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį.
- **Atliekų šalinimas** – atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, o vėliau – perdirbti ar kitaip naudoti, leidžiama šalinti tik atliekų šalinimo įrenginiuose, įrengtuose ir eksploatuojamuose pagal teisės aktų reikalavimus.

Laikantis nustatyto atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo, pirmiausia turi būti vengiama atliekų susidarymo ir taikomos kitos atliekų prevencijos priemonės, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, paruošiamos naudoti pakartotinai, perdirbamos ar kitaip naudojamos tokiais būdais, kad kuo mažiau jų būtų šalinama sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo principai – savarankiškumo ir artumo, atsargumo ir tvarumo, techninio galimumo ir ekonominio gyvybingumo, visuotinumą ir „teršėjas moka“.

Vadovaujantis **savarankiškumo ir artumo principu** siekiama, kad mišrios komunalinės atliekos būtų naudojamos, o netinkamos perdirbti ar kitaip naudoti atliekos būtų šalinamos atitinkamai viename iš artimiausių, tinkamai įrengtame atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginyje. Atsižvelgiant į tam tikrų rūšių atliekoms reikalingus specialius įrenginius, kai nėra galimybių atliekas šalinti, o mišrias komunalines atliekas naudoti įrenginiuose Lietuvoje, gali būti svarstoma galimybė atliekas šalinti, o mišrias komunalines atliekas naudoti Europos Sąjungos valstybėse esančiuose įrenginiuose. Artumo ir savarankiškumo principai nereiškia, kad Lietuva turi turėti visą spektrą atliekų galutinio naudojimo įrenginių.

Techninio galimumo ir ekonominio gyvybingumo principai teigia, kad, kuriant ir plėtojant atliekų tvarkymo infrastruktūrą, turi būti įvertintos techninės ir ekonominės galimybės.

Visuotinumą principas reiškia, kad viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga turi būti pasiūloma ir teikiama visiems komunalinių atliekų turėtojams.

„Teršėjas (atliekų turėtojas) moka“ principas reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ar importuotojas. Produktų gamintojai ir (ar) importuotojai, platintojai, taip pat pakuočių naudotojai ir (ar) importuotojai, pardavėjai gali pasidalyti produktų ir pakuočių atliekų tvarkymo išlaidas. Gamintojo atsakomybės principas taikomas tvarkant pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos, padangų, baterijų ir akumuliatorių atliekas.

Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymo prioritetai ir kryptys 2014-2020 metų laikotarpiu yra:

- Mažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kieki;
- Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas;
- Tobulinti komunalinių atliekų tvarkymo teisinę bazę;
- Efektyvinti atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo ir atliekų tvarkymo užduočių vykdymo kontrolę;
- Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje.

Siekiant sumažinti atliekų šalinimą sąvartynuose ir įgyvendinti atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumą, būtina sukurti reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, pradedant atskiro atliekų surinkimo priemonėmis, baigiant atliekų mechaninio biologinio apdorojimo, atskirai surinktų biologiškai skaidžių atliekų anaerobinio apdorojimo ir likusių po rūšiavimo, netinkamų perdirbimui, atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiais.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 366 patvirtintu Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planu, nustatomos Telšių rajono savivaldybės kiekybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys.

27 lentelė. Valstybiniame atliekų tvarkymo plane (planavimo laikotarpis 2014-2020 m.) nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys

VATP punktas	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planas	Kiekybinė užduotis Telšių rajono savivaldybei
230.1.	Iki 2016 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 procentus komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kieki).	Iki 2016 metų Telšių rajone perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 6.749 tonas. komunalinių atliekų
230.2.	Iki 2020 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 procentus komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kieki);.	Iki 2020 metų užtikrinti, kad perdirbamų ar kitaip panaudojamų komunalinių atliekų kiekis Telšių rajone nebūtų mažesnis kaip 9.195 tonos.
236.	Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos, neviršytų VATP numatytų užduočių.	Nuo 2014 iki 2015 metų ne daugiau kaip 5 904 tonas/metus. Nuo 2016 iki 2017 metų ne daugiau kaip 5 314 tonų/metus. Nuo 2018 iki 2019 metų ne daugiau kaip

VATP punktas	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planas	Kiekybinė užduotis Telšių rajono savivaldybei
		4 723 tonas/metus. Nuo 2020 metų ne daugiau kaip 4 133 tonas/metus.
239.1	Iki 2016 metų gyventojams ir kitiems asmenims (pvz., gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kt.), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje.	Žaliųjų atliekų atskyrimo iš bendro komunalinių atliekų srauto infrastruktūros užtikrinimas savivaldybės atliekų turėtojams.
239.2.	Iki 2016 metų įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriama ir apdorojama arba perduodama tolimesniai apdorojimui biologiškai skaidi atliekų dalis.	Iki 2016 metų pastatyti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius.
239.3.	Iki 2019 metų įdiegti atskiro maisto / virtuvės atliekų surinkimo sistemą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinkti maisto/virtuvės atliekų apdorojimui.	Atsižvelgiant į parengtos studijos (nagrinėjančios maisto / virtuvės atliekų surinkimo ir apdorojimo galimybes) rezultatus iki 2019 metų įdiegti atskirą maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinkti maisto / virtuvės atliekams apdoroti.
230.4	Užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 procentų (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti	Iki 2020 metų paruošti pakartotiniam panaudojimui ir perdirbti ne mažiau kaip 2 423 tonas antrinių žaliavų įskaitant pakuotes ir pakuočių atliekas (popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų).
246.1.	Iki 2015 metų sausio 1 d. turėti parengtas ir patvirtintas konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktų reikalavimams antrinių žaliavų surinkimui, jas at-naujinti; - užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti.	
246.2.	Savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos.	Per 2015 metus atnaujinti ir papildyti antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schemas.
246.2.2.		
247.1.		
247.2.		Įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo aikštelę prie sodų ir garažų bendrijose.
246.2.4.	Pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas, taikyti kitas priemones ir būdus (pvz., antrinių žaliavų surinkimas specialiais maišais, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).	
246.3.		
246.4.		
248.1.	Užtikrinti, kad būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50.000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip viena tokia aikštelė savivaldybės teritorijoje.	Esant poreikiui įvertinti papildomos didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės poreikį ir jam esant pastatyti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę
248.2.	Ne mažiau kaip 2 kartus per metus užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu.	Užtikrinti didelių gabaritų bei pavojingų atliekų surinkimą apvažiuojant ne mažiau kaip 2 kartus per metus.
250.	Savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą	
252.	didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse.	Užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą

VATP punktas	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planas	Kiekybinė užduotis Telšių rajono savivaldybei
	Savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu ne rečiau kaip 2 kartus per metus.	didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje.
245.8.	Savivaldybės, taikydamos įvairius atliekų surinkimo būdus ir priemones, privalo užtikrinti, kad jų valdomose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, asmenims rūšiuojant atliekas jų susidarymo vietoje, atskirai būtų surenkamos tekstilės atliekos.	Užtikrinti, kad nuo 2015 metų sausio 1 d. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje būtų priimamos tekstilės atliekos.
272.1. 272.2. 272.2.1 272.2.2 272.2.3 272.2.4 272.2.5	<p>Pakuočių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistema turi būti organizuota taip, kad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Būtų sudarytos organizacinės ir (ar) techninės sąlygos kasmet surinkti ir panaudoti ne mažiau kaip 60 procentų pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal patiektų vidaus rinkai pakuočių kiekį; • Būtų sudarytos organizacinės ir (ar) techninės sąlygos kasmet surinkti ir perdirbti (išvežti / eksportuoti perdirbti) 55-80 proc. pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal patiektą vidaus rinkai pakuočių kiekį, atitinkamai pagal šias pakuočių medžiagas: <ul style="list-style-type: none"> - stiklinių – ne mažiau kaip 60 proc.; - popierinių ir kartoninių – ne mažiau kaip 60 proc.; - plastikinių – ne mažiau kaip 22,5 proc., skaičiuojant tik medžiagą, kuri vėl perdirbama į plastiką; - metalinių – ne mažiau kaip 50 proc.; - medinių – ne mažiau kaip 15 proc. 	Esant galimybei nustatyti šias pakuočių surinkimo užduotis sutartyse su GIO.

Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo priemonių 2014-2020 m. plano. įgyvendinimo priemonės, skatinančios atliekų prevenciją, paruošimą pakartotiniam naudojimui, perdirbimą, kitokią naudojimą ir saugų atliekų šalinimą, pateiktos žemiau esančioje lentelėje. Kadangi Telšių rajono savivaldybė priklauso solidariai, regioninei sistemai šios priemonės paremtos Telšių regioniniame atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane nustatytais priemonėmis.

28 lentelė. Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014-2020 m. priemonių planas

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR. ¹
1. Mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kieki.	1.1 Sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus.	Sukurti mechaninio biologinio apdorojimo pajėgumus Telšių regione	Įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios bei kitos atliekos.	Iki 2016 m.	TRATC	Europos Sąjungos paramos/ TRATC/ savivaldybės lėšos,	Bendra projekto vertė 9 553
		Išanalizuoti atskiro maisto/ virtuvės atliekų surinkimo ir apdorojimo galimybes Telšių rajono savivaldybėje	Parengti galimybių studiją analizuojančią maisto/ virtuvės atliekų srauto tvarkymo galimybes	2015-2016 m.	TRATC	TRATC lėšos	29

¹ Kadangi Telšių regiono savivaldybės atliekų tvarkymo sąnaudas dalinasi solidariai preliminarus lėšų poreikis reikalingas regioninei sistemai finansuoti vertinamas regioniniu mastu.

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR. ¹
	1.2 Plėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas.	Numatyti ir taikyti tekstilės atliekų surinkimo priemonės.	Užtikrinti, kad nuo 2015 metų sausio 1 d. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje būtų priimamos tekstilės atliekos	2015 m.	TRATC	TRATC lėšos	5
		Sukurti tinkamą antrinių žaliavų surinkimo aikštelių infrastruktūrą prie sodų ir garažų bendrijų	Įvertinti kiekvienos trūkstamos antrinių žaliavų surinkimo aikštelės tikslingumą ir patikslinti trūkstamų aikštelių skaičių sodų ir garažų bendrijose. Savivaldybių teritorijoje esančiose sodų ir garažų bendrijose (prie bendrijų) įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę.	2015 m.	Savivaldybė/atliekų tvarkytojai/gamintojų ir importuotojų organizacijos	Europos Sąjungos paramos/savivaldybės/atliekų tvarkytojų/gamintojų ir importuotojų organizacijų lėšos	100

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR. ¹
		Sukurti tinkamą antrinių žaliavų, pakuočių, pakuočių atliekų surinkimo infrastruktūrą individualiose valdose	Užtikrinti pakuočių ir pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų atskyrimą iš bendro komunalinių atliekų srauto išdalinant gyventojams antrinių žaliavų surinkimo priemones (antrinių žaliavų surinkimo maišus, konteinerius)	2015 m.	TRATC / savivaldybė/atliekų tvarkytojai/gamintojų ir importuotojų organizacijos	Europos Sąjungos paramos/ LAIF programos/TRATC/ gamintojų ir importuotojų organizacijų/savivaldybės/atliekų tvarkytojų lėšos	-
		Žaliųjų atliekų surinkimo plėtra.	Užtikrinti žaliųjų atliekų atskyrimą iš bendro komunalinių atliekų srauto, skatinant gyventojus kompostuoti savo gamybos kompostavimo įrenginiuose ir (arba) dalinant kompostavimo dėžes, ir (arba) atskirai surenkant iš gyventojų žaliąsias atliekas	Iki 2016 m.	TRATC/savivaldybė	Europos Sąjungos paramos/ TRATC /savivaldybės lėšos	-

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR. ¹
		Maisto/ virtuvės atliekų surinkimo ir apdorojimo priemonių įdiegimas ir taikymas	Remiantis galimybių studijos, analizuojančios maisto/ virtuvės atliekų tvarkymą, duomenimis įdiegti ir taikyti maisto atliekų surinkimo ir apdorojimo priemonės.	Iki 2019 m.	TRATC/ savivaldybė	Europos Sąjungos paramos/ TRATC/ savivaldybės/ privačių įmonių lėšos	Remiantis galimybių studijos duomenimis
		Pavojingų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) tvarkymo sistemos palaikymas	Esant poreikiui ir galimybėms papildyti esamas sutartis (arba sudaryti naujas) su komunalinių atliekų tvarkytoju ir nustatyti prievolę ne rečiau kaip 2 kartus per metus apvažiavimo būdu surinkti pavojingas atliekas.	Užtikrinti visu plano priemonių laikotarpiu	TRATC/savivaldybė/ atliekų tvarkytojai	TRATC	-
		Didelių gabaritų atliekų tvarkymo sistemos palaikymas	Esant poreikiui ir galimybėms papildyti esamas sutartis (arba	Užtikrinti visu plano priemonių laikotarpiu	TRATC/ savivaldybė/ atliekų tvarkytojai	TRATC/ atliekų tvarkytojų lėšos	-

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR. ¹
			sudaryti naujas) su komunalinių atliekų tvarkytoju ir nustatyti prievolę ne rečiau kaip du kartus per metus surinkti didelių gabaritų atliekas apvažiavimo būdu				
2. Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas.	2.1 Užtikrinti, kad visiems savivaldybės teritorijoje esantiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga.	Gerinti mišrių komunalinių atliekų surinkimo visuotinumą bei kokybę įdiegiant konteinerių ir (ar) kitų surinkimo priemonių identifikavimo sistemą	Į atliekų surinkimo ir transportavimo į regioninį sąvartyną ar kitus apdorojimo įrenginius paslaugų teikimo konkurso (ų) sąlygas įtraukti reikalavimus atliekų surinkimo ir transportavimo veikloje naudoti konteinerių ar kitų priemonių identifikavimo sistemą (as). Siekiant teikiamų atliekų tvarkymo paslaugų	2015-2020 m.	TRATC/ savivaldybė/ atliekų tvarkytojai	TRATC/ savivaldybės/atliekų tvarkytojų lėšos	-

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR. ¹
			visuotinio ir kokybės vykdyti nuolatinį atliekų tvarkytojų veiklos monitoringą naudojantis identifikavimo sistemos duomenimis				
	2.2 Plėtoti regioninę ir savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą ir gerinti atliekų tvarkymo kokybę.	Priežiūros kontrolės mechanizmų sukūrimas ir įgyvendinimas	Išanalizuoti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginio operavimo sutartį ir parengti operatoriaus monitoringo programą, kuri būtų vykdoma siekiant įsitikinti ar vykdomos paslaugos atitinka pasirašytą sutartį ir joje išdėstytus paslaugos teikimo reikalavimus	2015 m.	TRATC	TRATC lėšos	20 (per metus)

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR. ¹
		Atnaujinti ir/ papildyti konteinerių išdėstymo schemas.	Pasirengti savivaldybių konteinerių išdėstymo schemas.	2015 m.	Savivaldybė/ TRATC	Savivaldybės/ TRATC lėšos	17
		Regioninio atliekų sąvartyno plėtra	Naujos sekcijos (ų) projektavimas ir įrengimas	2015-2017 m.	TRATC	TRATC/ savivaldybės lėšos	2607
		Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių plėtra	Esant poreikiui įrengti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę.	2015-2017 m.	TRATC	TRATC/ savivaldybės lėšos	1060
		Žaliųjų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelių plėtra	Įvertinti žaliųjų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelių praplėtimo poreikį ir galimybes. Esant poreikiui praplėsti šias aikšteles.	2016-2017 m.	TRATC	TRATC/ savivaldybės lėšos	600
3. Tobulinti komunalinių atliekų tvarkymo teisinę bazę.	3.1 Atnaujinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimus atliekų turėtojams.	Dokumentų reglamentuojančių komunalinių atliekų tvarkymo tvarką savivaldybėse atnaujinimas	Atnaujinti savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo taisykles.	2015	TRATC/ savivaldybė	TRATC/ savivaldybės lėšos	17

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR. ¹
		Apmokestinimo už komunalinių atliekų tvarkymą sistemos tobulinimas	Išanalizuoti diferencijuotos rinkliavos įvedimo galimybes, nustatyti diferencijuotos rinkliavos įvedimo dydžius bei savivaldybių tarybose priimti sprendimus, kuriuose nustatomi diferencijuoti vietinės rinkliavos įmokų dydžiai už komunalinių atliekų tvarkymą.	Iki 2016 m.	TRATC/ savivaldybė	TRATC/ savivaldybės lėšos	44
4. Efektyvinti atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo ir atliekų tvarkymo užduočių vykdymo kontrolę.	4.1 Vykdyti komunalinių atliekų tvarkymo užduočių vykdymo stebėseną.	Duomenų apie šalinamų komunalinių atliekų kiekius pas skirtingas atliekų turėtojų grupes rinkimas	Vykdyti mišrių komunalinių atliekų kiekio (normų) tyrimus. Rinkti sisteminti ir apdoroti tyrimo metu gautus duomenis.	2015-2016 m.	TRATC/ savivaldybė	TRATC lėšos	30

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR. ¹
	4.2 Stiprinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimų vykdymo kontrolę.	Duomenų apie šalinamų/ apdorojamų atliekų sudėtį rinkimas	Vykdyti komunalinių atliekų srauto, kuris pateks į mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius sudėties tyrimus	2015-2020 m.	TRATC	TRATC lėšos	15 (per metus)
		Reguliariai vykdyti savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių vykdymo kontrolę.	Esant galimybei įsteigti papildomus etatus savivaldybėse, kurių pareigybės būtų susietos su komunalinių atliekų tvarkymo monitoringu savivaldybėse arba šią funkciją su visomis teisėmis perduoti Telšių regiono atliekų tvarkymo centrui.	2015-2020 m.	TRATC/ savivaldybė	Savivaldybės/ TRATC lėšos	-

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR. ¹
5. Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti institucijų darbuotojų kvalifikacija atliekų tvarkymo srityje.	5.1 Teikti visuomenei informaciją apie komunalinių atliekų tvarkymą, plėtoti ekologinį švietimą.	Atliekų turėtojų informavimas.	Informuoti visuomenę apie teikiamas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas.	Du kartus per metus	TRATC/ savivaldybė, gamintojų ir importuotojų organizacijos	Savivaldybės/ TRATC/ gamintojų ir importuotojų organizacijų lėšos	15 (per metus)
	5.2 Stiprinti darbuotojų administracinius gebėjimus.	Dalyvauti konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika.		2015-2020 m.	TRATC/ savivaldybė	Savivaldybės/ TRATC lėšos	5 (per metus)

6. TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS IR JŲ POVEIKIS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMAI

6.1. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalyvių bendradarbiavimo vystymas

Norint užtikrinti efektyvią Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, būtinas darnus atliekų tvarkymo sektoriuje veikiančių organizacijų bendradarbiavimas. Šis bendradarbiavimas turėtų būti nukreiptas siekiant stiprinti žmogiškuosius gebėjimus vietos savivaldos institucijose bei kitose organizacijose t. y. organizuojant įvairius mokymus, seminarus, diskusijas, keitimąsi gerąja patirtimi tiek šalies viduje, tiek įvertinant užsienio šalių praktiką. Stiprinti savivaldybių ir kitų organizacijų tarpusavio bendradarbiavimą galima užtikrinti keičiantis informacija bei patirtimi, kartu koordinuojant veiksmus bei identifikuojant bendrąsias ir specifines savivaldybių atliekų tvarkymo problemas.

Savivaldybės, TRATC bei kitų organizacijų bendradarbiavimo galimybės:

- Savivaldybės bei regioninio atliekų tvarkymo centro bendradarbiavimas savivaldybei teikiant informaciją apie galimus didelius statybinių bei griovimo atliekų kiekius (prieš griauinant viešuosius objektus) siekiant Telšių regiono atliekų tvarkymo centrui pasiruošti šių atliekų priėmimui;
- Aktyvus TRATC bei savivaldybės bendradarbiavimas su regiono ūkininkus vienijančiomis organizacijomis siekiant sukurti iš žaliųjų atliekų pagaminto komposto realizavimo rinką;
- Bendradarbiavimas su dideliais ūkiais, mėsos perdirbimo kompanijomis, maitinimo paslaugas teikiančiomis įmonėmis, dideliais prekybos centrais, maisto/ virtuvės atliekas apdorojančiomis įmonėmis siekiant surinkti duomenis apie susidarančias maisto/ virtuvės atliekas, taškų kuriuose susidaro daugiausiai maisto/ virtuvės atliekų koncentraciją, esančia maisto/ virtuvės atliekų apdorojimo infrastruktūrą, jos teikiamą naudą, galimybes panaudoti maisto/ virtuvės atliekas Telšių rajone;
- Bendradarbiauti su tekstilės atliekas apdorojančiomis įmonėmis siekiant suprasti šių atliekų panaudojimo galimybes.

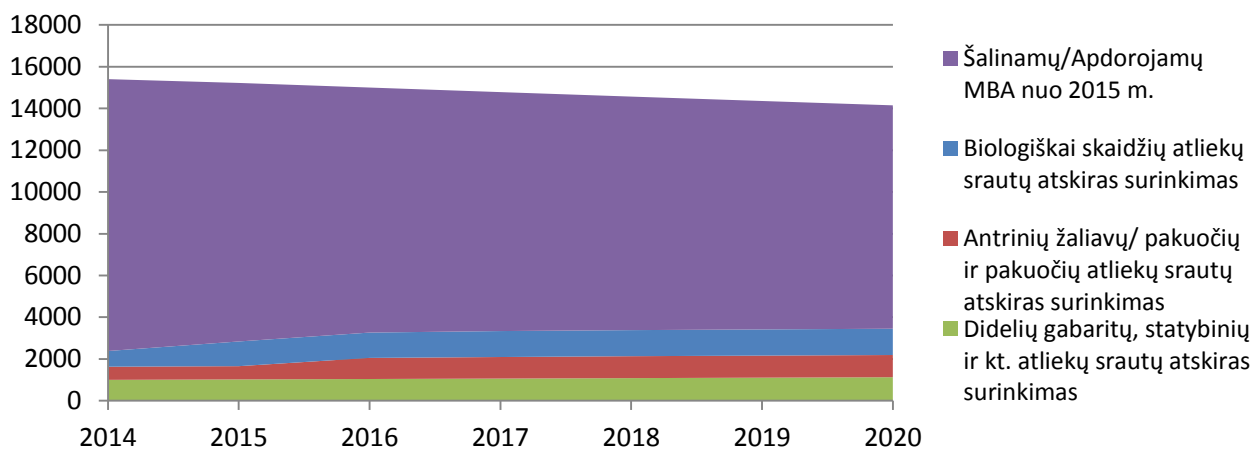
Siekdamos gerinti tam tikrų atliekų srautų surinkimą ir mažinti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos išlaidas, TRATC bei Telšių rajono savivaldybė taip pat privalo tiesiogiai bendradarbiauti su gamintojais ir importuotojais arba gamintojams ir importuotojams atstovaujančiomis organizacijomis, kurie pagal gamintojo atsakomybės principą turi organizuoti ir finansuoti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymą, kad būtų įvykdytos Lietuvos Respublikos valstybiniame atliekų tvarkymo plane nustatytos atliekų tvarkymo užduotys.

6.2. Atliekų tvarkymo plano priemonių įgyvendinimo įtaka komunalinių atliekų srautams.

Remiantis susidarančių komunalinių atliekų prognozėmis bei savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plėtros plano priemonėmis, sudaryti komunalinių atliekų srautai pavaizduoti žemiau esančiame paveiksle.

Poveikį komunalinių atliekų šalinimo bei apdorojimo užduočių įgyvendinimui turės šiuo metu besivystanti žaliųjų atliekų surinkimo bei apdorojimo (kompostavimo) sistema, kurią priklausomai nuo finansavimo galimybių toliau numatoma vystyti. Taip pat poveikį turės

išdalintos pakuočių, pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų atskiro surinkimo priemonės t.y. konteineriai (jei bus patvirtintas finansavimas iš LAAIF programos lėšų). Prie antrinių žaliavų perdėbimo užduočių prisidės ir nuo 2016 m. pradėsianti veikti pakuočių atliekų surinkimo (užstato) sistema.

5 paveikslas. Komunalinių atliekų srautai 2014–2020 m.

Komunalinių atliekų srautams iki 2020 m. didžiausią poveikį turės šiuo metu įgyvendinamo projekto „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ įtaka. Planuojama, kad mechaninio biologinio apdorojimo įrenginys veiklą pradės nuo 2015 m. vidurio.

Vertinant projekto „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ poveikį atliekų tvarkymo sistemai nustatytos šios galimos rizikos:

- Neaišku, kas bus atsakingas dėl vykdomų apdorojamų atliekų sudėties tyrimų, pagal kurią indeksuojama atliekų priėmimo į mechaninį biologinį apdorojimą kaina ir kaip tai bus kontroliuojama, siekiant tikslių rezultatų;
- Nedideli patenkančių į apdorojimą atliekų (plastiko, metalo) sudėties pokyčiai gali smarkiai pakeisti komunalinių atliekų apdorojimo kainą;
- Neaišku, kokios atliekos bus laikomos energetinę vertę turinčiomis atliekomis, kurių paslaugų teikėjas – mechaninio biologinio įrenginio operatorius, pagal pirkimo sąlygas, neturi teisės šalinti sąvartyne. Neapibrėžus tikslios šių atliekų sąvokos egzistuoja tikimybė, kad operatorius šalins didesnius komunalinių atliekų kiekius, ir todėl regione nebus įgyvendinti numatyti uždaviniai;
- Neaišku, kaip pasiskirstys finansiniai srautai dėl mokesčio už aplinkos taršą šalinamoms atliekoms įvedimo. Operatoriui nepadengus visų sąnaudų susijusių su neišrūšiuotų atliekų šalinimu sąvartyne, vietinės rinkliavos dydžiai regione smarkiai išaugs.

Siekiant kontroliuoti pirkimo dokumentuose nurodytas sąlygas bei operatoriaus vykdomą veiklą, numatytos šios papildomos priemonės:

- Priežiūros ir kontrolės mechanizmų sukūrimas ir įgyvendinimas - išanalizuoti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginio operavimo sutartį ir parengti operatoriaus monitoringo programą, kuri būtų vykdoma siekiant įsitikinti, ar vykdomos paslaugos atitinka pasirašytą sutartį ir joje išdėstytus paslaugos teikimo reikalavimus;

- Duomenų apie šalinamų atliekų sudėtį rinkimas - vykdyti komunalinių atliekų srauto, kuris pateks į mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, sudėties tyrimus;

Mechaninio biologinio apdorojimo metu tvarkomos ne vienos savivaldybės atliekos, todėl tiksliai išskirti mechaninio biologinio apdorojimo būdu sutvarkytų Telšių rajono savivaldybės komunalinių atliekų srautų bei išeinančių produktų yra neįmanoma. Toliau vertinant komunalinių atliekų srautus, remiamasi Telšių regioniniame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane pateiktais duomenimis apie regione sutvarkytus atliekų srautus ir proporcingai šalinamų atliekų srautui apskaičiuojama komunalinių atliekų srautas.

29 lentelė. Mechaninio biologinio įrenginio įtaka Telšių regione 2014–2020 m.²

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Susidarantis komunalinių atliekų kiekis	50 956	50 551	49 932	49 321	48 717	48 121	47 532
Komunalinių atliekų srautų atskiras surinkimas/ apdorojimas	9 253	9 988	11 333	11 683	11 834	11 950	12 067
Į mechaninį biologinį įrenginį patenkantis atliekų kiekis	0	20 281	38 599	37 638	36 883	36 171	35 465
Išrūšiuotos antrinės žaliavos	0	1 644	2 930	2 852	2 784	2 730	2 680
Popierius	0	0	0	0	0	0	0
Stiklas	0	189	313	275	246	220	193
Plastikas	0	1 034	1 933	1 939	1 956	1 978	2 000
Metalas	0	421	683	639	582	532	486
Biologiškai skaidžios atliekos kompostavimui	0	10 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Komunalinių atliekų kuras (KAK)	0	3 530	6 802	6 792	6 834	6 887	6 940
Stabilatas	0	6 000	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000
Energetinę vertę turinčios atliekos – likutinė frakcija (tinkama deginimui)	0	5 220	9 034	8 141	7 387	6 654	5 925
Šalinimas sąvartyne (su likutine frakcija)	41 704	31 389	20 867	19 994	19 264	18 554	17 845
Šalinimas (be likutinės frakcijos)	41 704	26 169	11 833	11 853	11 878	11 900	11 920
Komunalinių atliekų šalinimo uždaviniai	28 026	27 803	27 462	17 262	17 051	16 842	16 636

Toliau vertinant komunalinių atliekų srautus daroma prielaida, kad energetinę vertę turinčios atliekos, išskirtos mechaninio biologinio apdorojimo metu (likutinė frakcija), bus panaudota deginimo įrenginiuose ir tokiu būdu bus užtikrinamas uždavinių įgyvendinimas.

Išnagrinėjus mechaninio biologinio apdorojimo įtaką atliekų srautams, ekspertiniu būdu, nustatyta, kad savivaldybės komunalinių atliekų šalinimo, apdorojimo uždavinių įgyvendinimas priklauso nuo po mechaninio biologinio apdorojimo likusių atliekų tolimesnio panaudojimo.

Remiantis atliktu atliekų srautų vertinimu toliau analizuojant savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo priemonių plėtros plano poveikį atliekų tvarkymo įkainiams savivaldybėje pasirinkta alternatyva, kai likusių po mechaninio biologinio apdorojimo energetinę vertę turinčių atliekų srautas panaudojamas deginimo gamyloje ir už šių atliekų sutvarkymą - atsakingas operatorius.

² Telšių regioninio atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano duomenys

6.3. Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotys ir priemonės joms įgyvendinti

Telšių rajono savivaldybėje biologiškai skaidžių atliekų atskyrimo iš bendrojo komunalinių atliekų srauto infrastruktūra pradėta vystyti nuo 2012 m. Gyventojams išdalinti kompostavimo konteineriai, nuo 2014 m. Telšių r. sav. pradėtos atskirai rinkti žaliosios atliekos.

Planuojama, kad dalis Telšių rajono savivaldybės teritorijose susidarančių biologiškai skaidžių atliekų bus kompostuojamos jų susidarymo vietoje. Individualus biologiškai skaidžių atliekų kompostavimas leis sumažinti biologiškai skaidžių atliekų kiekį šalinamą sąvartyne vidutiniškai 182 t. per metus. Kompostavimui tinka visos augalinės atliekos iš sodo ir daržo (šakos, žolė, lapai) bei augalinės kilmės maisto ruošimo atliekos. Dėl higienos sumetimų namų sąlygomis draudžiama kompostuoti mėsą ir virtą maistą. Taip pat namudiniam kompostavimui netinka gyvos šaknys bei daigios sėklos, kadangi dėl pakankamai žemos temperatūros jos pilnai nesuyra. Įprastas vieno namų ūkio kompostavimo našumas siekia 0,5–1 m³.

Kita dalis biologiškai skaidžių (žaliųjų) atliekų bus surenkama naudojant žaliųjų atliekų surinkimo konteinerius, kurie jau dabar yra dalinami Telšių rajono savivaldybės gyventojams.

Savivaldybės teritorijoje veikiančios įmonės, kurios užsiima gatvių, parkų ir kitų žaliųjų zonų priežiūra, bei kitos įmonės, kurių veikloje susidaro tokios atliekos, susidarančias žaliąsias atliekas šalina žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje arba savo įrengtose kompostavimo aikštelėse ar kituose įrenginiuose.

Kadangi žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje surenkamų ir kompostuojamų atliekų kiekis šiuo metu jau viršija projektinius pajėgumus, siūloma įvertinti šios aikštelės praplėtimo poreikį ir esant galimybėms ją praplėsti.

Siekiant savivaldybėje įgyvendinti maisto/ virtuvės atliekų tvarkymo užduotį, prieš imantis priemonių rekomenduojama atsižvelgti į regioniniame atliekų tvarkymo plane numatytos galimybių studijos dėl maisto/ virtuvės atliekų surinkimo ir apdorojimo rezultatus.

Biologiškai skaidžių atliekų srautų vertinimas, pateiktas lentelėje, esančioje žemiau, atliktas remiantis regioniniame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane pateiktais duomenimis. Vertinant savivaldybės komunalinių atliekų srautus daroma prielaida, kad MBA įrenginiuose apdorotos savivaldybių atliekos pasidalins proporcingai, todėl Telšių rajono savivaldybės MBA įrenginiuose apdorotų atliekų kiekis priklausys nuo į MBA įrenginį patenkančių atliekų dalies.

30 lentelė. Savivaldybės biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo užduotys ir jų įgyvendinimas

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Prognozuojamas biologiškai skaidžių atliekų susidarymas rajone remiantis komunalinių atliekų susidarymo prognozėmis	6 084	6 052	6 001	5 951	5 902	5 852	5 803
Atskirai surinktų bei sukompostuotų biologiškai skaidžių atliekų kiekiai	752	1 183	1 212	1 243	1 248	1 254	1 259
Iš jų atskirai surinktų popieriaus, įskaitant pakuotes atliekas, atliekų kiekiai	193	195	197	199	201	203	205
Mechaninio biologinio apdorojimo metu apdorotos ir vėlesniu etapu panaudotos atliekos	0	2 075	4 367	4 290	4 219	4 147	4 076
Šalinimų biologiškai skaidžių atliekų kiekis	5 139	2 599	225	219	234	248	263

6.4. Antrinių žaliavų, pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymas, šių atliekų šalinimo mažinimo užduotys ir priemonės joms įgyvendinti

Plano laikotarpiu tvarkant pakuotes, pakuočių atliekas bei antrines žaliavas ketinama toliau bendradarbiauti su gamintojus ir importuotojus atstovaujančiomis organizacijomis, kurios remiantis atliekų tvarkymo įstatymu, yra atsakingos už pakuočių bei pakuočių atliekų tvarkymą. Planuojama, kad antrinių žaliavų surinkimo ir paruošimo perdirbimui veikla didžiąja dalimi bus organizuojama pakuočių atliekų tvarkymui licencijuotų gamintojų ir importuotojų organizacijų.

Siekiant įvykdyti pakuotės, pakuotės atliekų bei antrinių žaliavų tvarkymo užduotis Telšių rajone, papildomai privaloma imtis šių priemonių:

- Toliau organizuoti pakuotės, pakuotės atliekoms ir antrinėms žaliavoms surinkti skirtų priemonių (maišų, konteinerių) išdalinimą
- Sukurti tinkamą pakuotės, pakuotės atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo infrastruktūrą sodų bei garažų bendrijose;
- 2015 m. atnaujinti konteinerių išdėstymo schemas.

Reikalavimai schemų atnaujinimui:

- Rekomenduojama, kad daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau 150 metrų.
- Įvertinti esamas ir numatyti naujas aikšteles antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose;
- Įvertinti esamas ir numatyti naujas aikšteles skirtas antrinėms žaliavoms surinkti sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose.

Pakuočių ir pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų tvarkymo užduotys ir jų įgyvendinimas pateikiamas lentelėje, esančioje žemiau.

31 lentelė. Pakuočių ir pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų šalinimo užduotys ir jų įgyvendinimas

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Susidarantis antrinių žaliavų/ pakuočių ir pakuočių atliekų kiekis	5 568	5 448	5 323	5 201	5 079	4 962	4 846
Atskiras antrinių žaliavų/ pakuočių ir pakuočių atliekų surinkimas	437	441	814	834	850	854	859
Stiklo atliekos	313	316	441	449	456	459	463
Plastikų atliekos	124	125	324	333	341	342	343
Metalinės atliekos	0	0	49	51	52	52	52
MBA išrūšiuotos, apdorotos ir vėlesniu etapu panaudotos antrinių žaliavų/ pakuočių ir pakuočių atliekos	-	2 167	3 350	3 240	3 137	3 047	2 957
Kiekis patenkantis į sąvartyną	5 131	2 840	1 159	1 127	1 092	1 061	1 030

6.5. Didelių gabaritų, statybinių bei kt. komunalinių atliekų tvarkymas, šių atliekų šalinimo mažinimo užduotys ir priemonės joms įgyvendinti

Didelių gabaritų, statybinių bei kt. atliekų surinkimas planuojamas per didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę (bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą). Taip pat numatoma šias atliekas toliau surinkti apvažiavimo būdu. Siekiant įgyvendinti valstybinio atliekų tvarkymo plano uždavinius didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse numatoma sudaryti gyventojams sąlygas šalinti tekstilės atliekas.

Savivaldybės teritorijoje didelių gabaritų, statybinių bei kitų atliekų tvarkymo organizavime turi būti toliau naudojamos bei naujai diegiamos šios priemonės:

- Atskiros statybos ir griovimo atliekų, pavojingų atliekų surinkimo apvažiavimo būdu ne rečiau kaip 2 kartus per metus paslaugos teikimas;
- Tekstilės atliekų surinkimo paslaugų teikimas didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse.

32 lentelė. Didelių gabaritų, statybinių bei kt. atliekų tvarkymas

Savivaldybė	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Susidarantis didelių gabaritų, statybinių bei kt. atliekų kiekis	2 747	2 697	2 631	2 565	2 499	2 434	2 368
Didelių gabaritų, statybinių bei kt. atliekų atskiras surinkimas	1 003	1 023	1 043	1 064	1 086	1 107	1 130
Didelių gabaritų, statybinių bei kt. atliekų kiekis apdorotas MBA ir vėlesniu etapu panaudotas	-	151	484	374	290	211	133
Kiekis, patenkantis į sąvartyną	1 744	1 523	1 104	1 127	1 123	1 116	1 105

6.6. Kitų priemonių įgyvendinimas

Siekiant efektyvesnio komunalinių atliekų tvarkymo sistemos funkcionavimo būtina įgyvendinti ne tik naujos infrastruktūros diegimo, bet ir papildomas – palaikymo priemones, kurios darytų ekonominį poveikį, užtikrintų darnią teisinę aplinką, praplėstų šalinimo infrastruktūros tarnavimo laikotarpį, suteiktų galimybes kontroliuoti paslaugas teikiančius subjektus ir t.t.

Siekiant komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų visuotinumui bei kokybei būtina užtikrinti atliekų turėtojų, komunalinių atliekų surinkimo ir transportavimo veiklą vykdančių subjektų, apdorojimo įrenginius eksploatuojančių asmenų kontrolę.

Galima komunalinių atliekų surinkėjų kontrolę įdiegti konteinerių bei kitų atliekų surinkimo priemonių identifikavimo sistemą, kurios dėka komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius arba savivaldybė galėtų gauti informaciją apie teikiamas atliekų surinkimo paslaugas (ištuštintų konteinerių skaičių ir vietas kuriose konteineriai buvo ištuštinti, atliekų surinkimo metu nuvažiuotą atstumą ir t.t.). Ši sistema taip pat gali prisidėti prie apmokestinimo už komunalinių atliekų surinkimą ir transportavimą sistemos pakeitimo, diferencijuotos (dvinarės) rinkliavos įvedimo, teršėjas moka principo įgyvendinimo.

Pirminio atliekų rūšiavimo užtikrinimui savivaldybėje ketinama įvesti kontroles priemones – pavesti TRATC užduotį tikrinti komunalinių atliekų rūšiavimo pas atliekų turėtojus kokybę pasitelkiant savivaldybės darbuotojus.

Siekiant įgyvendinti principą teršėjas moka, šio plano įgyvendinimo laikotarpiu, taip pat ketinama pradėti vykdyti komunalinių atliekų susidarymo (normų, atliekų tūrinio svorio) tyrimus. Gauti tyrimų rezultatai padės teisingiau paskirstyti komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudas tarp komunalinių atliekų turėtojų (vietinės rinkliavos mokėtojų). Šių tyrimų rezultatai prisidės prie diferencijuotos (dvinarės) rinkliavos nustatymo, kurios įvedimas, remiantis valstybiniu atliekų tvarkymo planu, privalomas nuo 2016 m.

Plano įgyvendinimo laikotarpiu planuojama atnaujinti savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo taisykles ir tokiu būdu užtikrinti, kad komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimai savivaldybėje atitiktų šiuo metu aktualius, atliekų tvarkymą reglamentuojančius, teisės aktus.

6.7. Visuomenės informavimas ir švietimas

Visuomenės švietimas užima svarbią vietą komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje - padeda skatinti visuomenės tinkamą dalyvavimą atliekų tvarkymo sistemoje. Nuolatos šviečiant visuomenę keliamas jos aplinkosauginio sąmoningumo lygis, visuomenė supažindinama su komunalinių atliekų tvarkymo ypatumais, informuojama apie egzistuojančią tvarką bei infrastruktūrą. Pagrindiniai visuomenės švietimo ir informavimo tikslai:

- Visuomenės informavimas siekiant supažindinti su esama sistema, būsima sistema, jos pakitimais;
- Visuomenės informavimas ir švietimas siekiant pakeisti požiūrį ir elgseną;
- Visuomenės informavimas ir švietimas siekiant išugdyti visuomenę, kuri išmano ir sugeba spręsti aplinkosaugines problemas.

Informavimo komunalinių atliekų tvarkymo klausimais kryptys privalo būti suderintos su atliekų tvarkymo sistemos plėtra bei vykstančiais, savivaldybėje bei regione įgyvendinamais projektais.

Šiuo metu būtų galima išskirti šias pagrindines visuomenės informavimo kryptis:

- Antrinių žaliavų bei pakuočių atliekų rūšiavimas (kaip teisingai rūšiuoti atliekas, kur galima pašalinti išrūšiuotas atliekas);
- Žaliųjų atliekų kompostavimas namų ūkio sąlygomis (ką galima kompostuoti, kaip tai daryti);
- Didelių gabaritų, pavojingų atliekų šalinimas (šių atliekų žala aplinkai ir visuomenės sveikatai, kur galima šalinti šias atliekas);
- Atliekų tvarkymo sistemoje vykdomi projektai (dėl kokių priežasčių įgyvendinami projektai, kokios jų nauda).
- Atliekų rūšiavimo įtaka vietinės rinkliavos dydžiui.

Vykdamas visuomenės informavimą ir švietimą turi būti vykdomi šie uždaviniai:

- Kiekvienais metais TRATC parengia ir internetiniame puslapyje paskelbia ataskaitą apie komunalinių atliekų tvarkymą regiono teritorijoje. Ataskaitoje pateikiami duomenys apie susidariusias, surinktas, panaudotas ir pašalintas komunalines atliekas, esamą infrastruktūrą.
- Kiekvienais metais TRATC parengia visuomenės informavimo programą kitiems metams. Šioje programoje numatomos priemonės visuomenei informuoti apie komunalinių atliekų tvarkymo įrenginius ir teikiamas paslaugas, antrinių žaliavų atskiro surinkimo ir tvarkymo ypatumus, siekiant surinkti geros kokybės antrines žaliavas, apie atliekų pavojingumą ir pavojingų buitinių atliekų surinkimo galimybes bei kitus komunalinių atliekų tvarkymo aspektus, apie kuriuos būtina informuoti komunalinių atliekų turėtojus, kad būtų efektyviau įgyvendinami šių atliekų tvarkymo reikalavimai.
- Ne rečiau kaip kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuotės surinkimą savivaldybės teritorijoje, pateikiant informaciją apie surinktus kiekius ir surinkimo dinamiką, o taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir/ar vykdyti atskiro antrinių žaliavų ir pakuotės surinkimo priemones.
- Ne rečiau kaip du kartus per metus turi pateikti išsamią informaciją apie didelių gabaritų, pavojingųjų atliekų tvarkymą visiems gyventojams, o taip pat šią informaciją skelbti atliekų tvarkytojo tinklalapiuose.

Visos visuomenės informavimo priemonės turi būti parenkamos atsižvelgiant į tikslines grupes:

- Ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikai.
- Vietinės bendruomenės.
- Verslininkai.
- Žiniasklaida.

Siekiant tinkamai informuoti šias tikslines grupes, rekomenduojama naudoti įvairias informacines priemones:

- Ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams rengti piešinių, rašinių, idėjų konkursus, akcijas, atliekų tvarkymo projektus, aplinkosauginius įvertinimus/prizus geriausiai rūšiuojančioms ar atliekų vengiančioms mokykloms).
- Vietinėms bendruomenėms organizuoti susitikimus su atliekų tvarkymo įmonių atstovais, skelbimus, taip pat rengti atliekų rūšiavimo ir perdirbimo savaites, platinti lankstinukus.
- Verslininkams rengti seminarus, konferencijas bei diskusijas.
- Žiniasklaidai ruošti informacinius renginius.

Svarbu ne tik šviesti plačiąją visuomenę, bet ir ugdyti specialistus, galinčius teikti informaciją ir mokyti visuomenę atliekų tvarkymo klausimais, todėl aplinkosaugos specialistai turi dalyvauti

paskaitose, seminaruose, konferencijose, diskusijose, kvalifikacijos kėlimo kursuose apie komunalinių atliekų keliamas problemas ir tvarkymo metodus.

6.8. Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo poveikio įmokoms už atliekų tvarkymą vertinimas

Plano įgyvendinimo poveikio vertinimas atliekamas atsižvelgiant tik į tuos investicinius kaštus bei metines sąnaudas, kurios gali paveikti atliekų tvarkymo kainos dydį. Kadangi Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos finansavimas paremtas solidaria regionine sistema, toliau plane nagrinėjamos investicijos/sąnaudos pateiktos Telšių regiono atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane.

Telšių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2014-2020 m. įgyvendinimo priemonių plane numatytas kiekvieno komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros objekto prognozuojamas investicijų poreikis ir finansavimo šaltiniai.

33 lentelė. Plano įgyvendinimui reikalingos investicijos, tūkst. EUR

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tekstilės atliekų surinkimo priemonės didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse		5	-	-	-	-	-
Regioninio atliekų sąvartyno plėtra	-	-	782	-	-	-	-
Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių plėtra	-	-	1 060	-	-	-	-
Žaliųjų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelių plėtra	-	-	-	600	-	-	-

Vėlesniu etapu vertinant investicijų metines sąnaudas (kapitalo kaštus) daroma prielaida, kad bus finansuojama skolinantis su 5 proc. metine palūkanų norma. Metiniai kapitalo kaštai apskaičiuojami kaip palūkanų ir metinių įmokų suma atsižvelgiant į sukuriamos infrastruktūros tarnavimo laikotarpį.

34 lentelė. Kapitalo kaštai investicijoms, tūkst. EUR

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tekstilės atliekų surinkimo priemonės didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse		1,15	1,15	1,15	1,15	1,15	-
Regioninio atliekų sąvartyno plėtra	-	-	39,11	35,01	30,71	26,20	21,45
Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių plėtra	-	-	137,27	137,27	137,27	137,27	137,27
Žaliųjų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelių plėtra	-	-	-	77,70	77,70	77,70	77,70
Kapitalo kaštai iš viso	0,00	1,15	177,53	251,14	246,84	242,33	236,43

Vertinant plano poveikį baziniams įmokos dydžiams atskirai apskaičiuojamos metinės sąnaudos. Metinės sąnaudos (be kapitalo kaštų) pateikiamos lentelėje esančioje žemiau.

35 lentelė. Plano priemonių įgyvendinimo sąnaudos, tūkst. EUR

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Galimybių studijos analizuojančios maisto/virtuvės atliekų surinkimo ir apdorojimo galimybes parengimas	-	-	29,00	-	-	-	-

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Galimybių studijos analizuojančios po mechaninio biologinio apdorojimo likusių - šalinimui skirtų atliekų srauto panaudojimo galimybes	-	-	29,00	-	-	-	-
Priežiūros ir kontrolės mechanizmų sukūrimas	-	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00
Konteinerių išdėstymo schemų parengimas	-	17,00	-	-	-	-	-
Savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklių parengimas	-	17,00	-	-	-	-	-
Apmokestinimo sistemos tobulinimas (dvinarės rinkliavos įvedimas)	-	44,00	-	-	-	-	-
Mišrių komunalinių atliekų susidarymo normų tyrimai	-	-	30,00	-	-	-	-
Komunalinių atliekų sudėties tyrimai	-	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00
Metinės sąnaudos	-	113,00	123,00	35,00	35,00	35,00	35,00

Vertinant įmokos už komunalinių atliekų tvarkymą padidėjimą kartu įvertinamas ir mechaninio biologinio apdorojimo įrenginio daromas poveikis, taršos mokesčio įtaka.

36 lentelė. Plano priemonių įgyvendinimo įtaka

Savivaldybė	Vnt.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Atliekų tvarkymo plano įtaka	EUR	-	114,15	311,49	244,93	230,60	215,55	198,59
Komunalinių atliekų apdorojimo mechaniniame biologiniame įrenginyje sąnaudos	EUR	-	384	713	687	666	647	627
Taršos mokestis	EUR	-	-	257	326	396	465	535
Įtaka, sąnaudoms	EUR	-	498	1 282	1 258	1 292	1 328	1 361
Įtaka, įkainio dydžiui	EUR/t	-	12	33	33	35	37	38

6.9. Savivaldybės atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai.

Plane nurodytų atliekų tvarkymo strateginių tikslų įgyvendinimas vertinamas 2014–2020 metų laikotarpiu.

Būklė vertinama kas metus ar pavyko įgyvendinti užsibrėžtus tikslus ir priemones. Labai gera – pasiekta 100 proc. planuojamo rezultato; Gera – pasiekta 70–100 proc. planuojamo rezultato; Patenkinama – 50–70 proc. rezultato; Bloga – pasiekta < 50 proc. rezultato.

37 lentelė. Telšių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano vertinimo kriterijai

Kriterijus	Matavimo vienetai	Planuojamas rezultatas ³	Rezultatas*	Būklė
Perdirbta ir kitaip panaudota komunalinių atliekų	tonomis, visų per metus susidariusių komunalinių atliekų procentais	- Iki 2016 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 6 749 t. komunalinių atliekų; - Iki 2020 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 9 195 t. komunalinių	< įrašyti metų rezultatus >	Labai gera – pasiekta 100 planuojamo rezultato; Gera – pasiekta 70–100 planuojamo rezultato; Patenkinama – 50–70 rezultato;

³ Planuojami rezultatai (tonomis) pateikti remiantis gyventojų ir atliekų susidarymo prognozėmis

Kriterijus	Matavimo vienetai	Planuojamas rezultatas ³	Rezultatas*	Būklė
		atliekų.		Bloga – pasiekta <50 rezultato.
Kiek gyventojų (pagal savivaldybes), gaus geros kokybės prieinamą viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą	procentais	Iki 2016 m. 100 užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą	< įrašyti metų rezultatus>	
Pašalinta biologiškai skaidžių atliekų sąvartyne	tonomis	Nuo 2014 iki 2015 m. ne daugiau kaip 5 904 tonų/metus. Nuo 2016 iki 2017 m. ne daugiau kaip 5 314 tonos/metus. Nuo 2018 iki 2019 m. ne daugiau kaip 4.723 tonos/metus. Nuo 2020 m. ne daugiau kaip 4 133 tonų/metus.	< įrašyti metų rezultatus>	
Kiek paruošta naudoti pakartotinai ir perdirbti tokių komunalinių atliekų medžiagų, kaip popierius, metalas, plastikas, stiklas	tonomis visų per metus susidariusių komunalinių atliekų medžiagų – popieriaus, metalo, plastikų, stiklo	Iki 2020 m. ne mažiau kaip 2 423 t. komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti	< įrašyti metų rezultatus>	

* Telšių regiono atliekų tvarkymo centras kiekvienais metais pateiks informaciją apie tai, kaip atsižvelgiant į nurodytus kriterijus įgyvendinti planuojami rezultatai.

Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai pagal atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, vertinant pažangą kiekvienais kalendoriniais metais pagal žemiau esančioje lentelėje pateiktus rodiklius.

38 lentelė. Laukiami plano įgyvendinimo rezultatai

Atliekų tvarkymo būdas	Rodikliai	Laukiamas rezultatas
Prevencija	Bendras komunalinių atliekų susidarymas, tonomis per metus	Mažėjimas
	Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, kilogramais per metus	Didėjimas
	Komunalinių atliekų susidarymas vienam namų ūkiui, kilogramais per metus	Didėjimas
Paruošimas naudoti pakartotinai	Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
Perdirbimas	Iš atliekų turėtojų atskirai surinktų antrinių žaliavų kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atliekos)	Didėjimas
	Atskirai surinktų buities pavojingų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas

Atliekų tvarkymo būdas	Rodikliai	Laukiamas rezultatas
	Atskirai surinktų ir sukompostuotų biologiškai skaidžių atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Bendras perdirbtų komunalinių atliekų kiekis, procentais nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
Kitoks naudojimas	Kitaip panaudotų gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų kiekis, procentais	Didėjimas
Šalinimas	Komunalinių atliekų, šalinamų sąvartynuose, kiekis, procentais	Mažėjimas
	Sąvartyne pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, palyginti su praėjusių kalendorinių metų kiekiu, procentais	Mažėjimas